

Årsrapport 2012

Nidaros bispedømmeråd

Nidaros biskop

Preses

Innholdsfortegnelse

	Side
Innledning	2
1. Generell tilstandsvurdering	3
Oppslutningen om folkekirka	3
- Medlemstall	3
- Gudstjenester	3
- Dåp	6
- Konfirmasjon	6
- Vielser	7
- Begravelser	8
2. Gudstjenesteliv	9
- Gudstjenestedeltakelse	9
- Innføring av gudstjenestereformen – lokale ordninger	10
3. Trosopplæring	11
4. Diakoni	14
5. Kirke og kultur	15
- Misjon, økumenikk, vennskap og undervisning	16
6. Samisk kirkeliv	18
7. Organisasjonsutvikling og fornying	19
8. Prestedekning og rekruttering	20
- Prestedekning	20
- Rekruttering	21
9. Organisering og ledelse av prestatjenesten	22
- Prosten som leder av den lokale prestatjenesten	24
- Kollegasamarbeid og spesialisering	24
- Lokale forhold og utfordringer	25
10. Prestenes arbeidsvilkår og kompetanseutvikling	25
- Arbeids- og fritid	25
- Sykefravær	26
- HMS	26
- Kompetanseutvikling	27
11. Likestilling og inkludering	28
- Likestilling	28
- Inkludering og diskriminering	29
12. Forvaltning	29
- Regnskapsresultat	29
- Preses	30
- Ansatte	30
- Kontorer	30
- Inkluderende arbeidsliv og arbeidsmiljø	31
- Ulykke- og katastrofeberedskap	31
- Evaluering av tjenestene, brukerevaluering	31
- Risikovurderinger	31
- Grønn stat – grønne menigheter	32
- IKT	32
- Tilskuddsforvaltning	32

INNLEDNING

Årsrapporten er utformet etter de krav som er satt gjennom departementets tildelingsbrev for 2012. Det gis en beskrivelse av virksomheten ut fra overordnede strategier og prioriteringer knyttet til årets resultatmål og resultatindikatorer. Rapporten følger departementets disposisjon.

Rapporten gjenspeiler også bispedømmets strategiske plan som bygger på de langsiktige føringene fra departementet, Kirkemøtet og bispedømmerådet. Strategidokumentet «Kirka i Nidaros – her hører vi til» rammes inn av vår lokale og globale sammenheng, løfter fram Olavsarven og pilegrimstradisjonene som sentrale bærende elementer. Det konkretiserer våre overordnede perspektiv i følgende overskrifter:

- Vi vil være tilstede i alle lokalsamfunn
- Vi vil sette mennesker i sentrum
- Vi vil verne om alt liv

Arbeidet med ny strategisk plan ble påbegynt i 2012 og skal sluttføres i 2013.

Rapporten dekker virksomheten til Nidaros bispedømmeråd, Nidaros biskop og preses.

Den nye¹ § 17b i Tjenesteordning for Biskoper understreker at Nidaros bispedømme har to tjenestegjørende biskoper. Presesfunksjonen utøves i tre delvis avgrensede områder hvorav det første punktet dekkes helt og det andre dekkes delvis av rapporten:

- Biskop i Nidaros domprosti – Tilsyn, administrasjon og representasjon.
- Ledende Biskop ("kirkens ansikt utad") - foredrag, representasjon og medievirksomhet.
- Preses virksomhet i Bispemøtet - leder Bispemøtets og arbeidsutvalgets forhandlinger, representasjon

¹ endret 17.12.2010

1. GENERELL TILSTANDSVURDERING

OPPSLUTNINGEN OM FOLKEKIRKA

Det er en omforent målsetting hos både kirkelige organer og statlige myndigheter at Den norske kirke skal utvikles som og forbli en åpen folkekirke. Begrepet folkekirke kan forstås på forskjellige måter, men oppslutningen er i det minste ett uttrykk for om den evner å være folkekirke. Oppslutning kan igjen komme til uttrykk på flere måter. I denne innledningen skal belyses oppslutning om noen hovedområder, og det skal settes søkelys på om det er noen utviklingstrender som det er særlig grunn til å være oppmerksom på. Det er all grunn til å være vår for om oppslutningen svekkes så mye at folkekirkebegrepet i lys av oppslutning blir meningsløst. Senere i årsrapporten vil oppslutningen om enkeltarbeidsfelt bli presentert. Flere av tallene viser en utvikling som det er grunn til å være bekymret over, mens andre tall gir et mer optimistisk bilde av utviklingen.

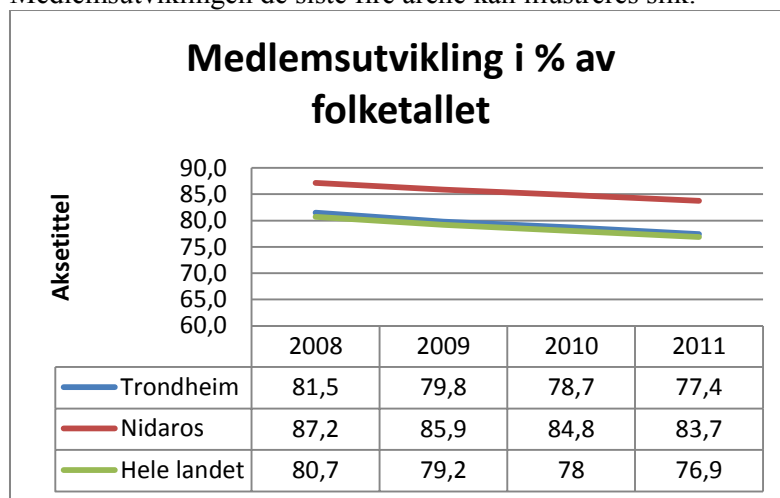
Medlemstall

Medlemstallet i kirka i Nidaros har i mange år holdt seg i overkant av 360.000. Det har vært en mindre nedgang de siste årene. Dette antas å ha sammenheng med den oppryddingen som har skjedd i medlemsregistret. Tabellen viser at det er stor stabilitet i antallet medlemmer:

	2008	2009	2010	2011
Medlemmer i Nidaros	363810	362413	361532	361200

Samtidig vet vi at folketallet i bispedømmet i denne perioden har steget med oppunder 15 000.

Medlemsutviklingen de siste fire årene kan illustreres slik:

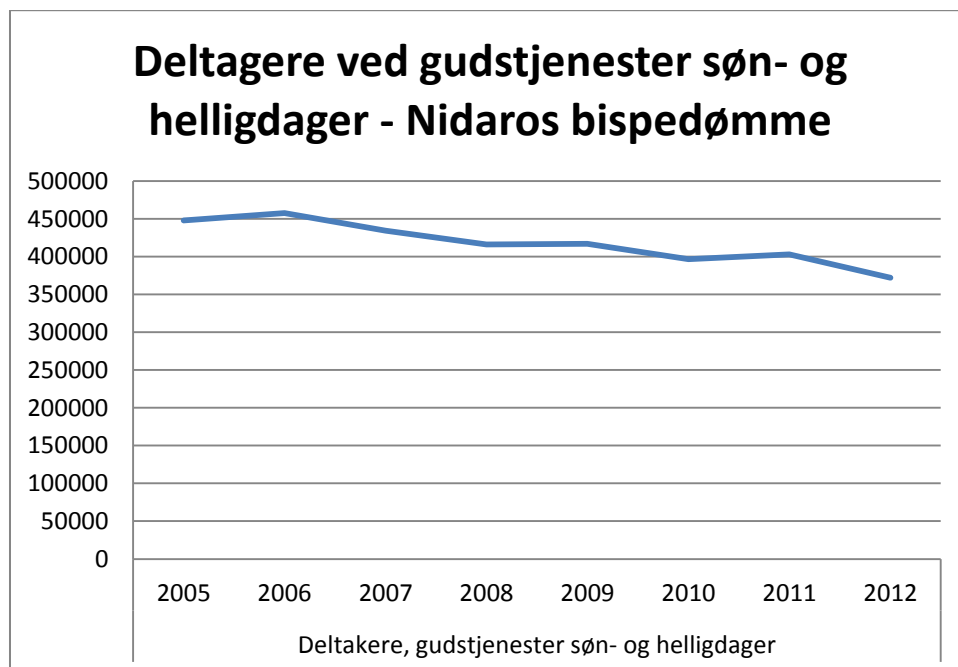

Bare i løpet av disse få årene er det en merkbar nedgang. Grafen viser at utviklingen er omtrent den samme både i landet som helhet, i Nidaros og i Trondheim by. Andelen kirkemedlemmer henger sammen med en økende innvandring, både av personer med annen religion og personer med tilhørighet til annet kristent trossamfunn. Dessuten er det nok flere som ikke tilhører noe trossamfunn. Vi skulle gjerne arbeidet grundigere med tallmateriale knyttet til dette, men det må bli ved en annen anledning. Så langt er det imidlertid grunn til å holde fast ved at vår kirke har en bred og stødig oppslutning blant folk i Trøndelag.

Gudstjenester

De gudstjenestene som har sterkest preg av folkekirka finner sted på julaften. Etter at deltagelsen hadde viste en synkende tendens i noen år, steg deltagelsen fra knapt 43.700 i 2010 til i overkant av 46.500 i 2011. Denne folkestrømmen til vel 200 av bispedømmets kirker på samme dag utgjør nesten 13 % av medlemsmassen. Denne dagen fylles kirkene «til randen» av mennesker som bekrefter sin kirketilhørighet ved å la gudstjenesten være inngangen til julefeiringa.

I Nidaros har vi gjennom de siste 10 årene ellers registrert en merkbar nedgang i antallet deltagere ved gudstjenestene på søn- og helligdager, noe vi belyste også i årsmeldingen for 2011. Det er fortsatt grunn til å ha stor oppmerksomhet på gudstjenestedeltagelsen. Gudstjenester er menighetens viktigste samling gjennom uka. Her kan alle i menigheten møtes, både de som går ofte til gudstjeneste og de som er der sjeldnere, f.eks. ved dåp og konfirmasjon. Utviklingen i gudstjenestedeltagelsen i Nidaros kan for de siste åtte årene illustreres med denne grafen:

Antallet som deltar ved søndagsgudstjenestene viser en ytterligere nedgang i 2012. Utviklingen er bekymringsfull.

Noen flere tall utfyller bildet:

Gudstjenester på søn- og helligdager:

Nidaros	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antall	4.650	4.558	4.412	4.333	4.360	4.283	4.208
Deltagere	457.366	434.061	416.088	416.721	396.748	402.867	372.032
Gj.snitt	98	95	94	96	91	94	88

Ved utgangen av 2011 hadde biskopen fullført en revisjon av forordningen av gudstjenestene i soknene i bispedømmet. Det er forordnet til sammen 5564 gudstjenester hvorav 4242 på søn- og helligdager. I 2012 har det etter dette vært messefall ved 34 gudstjenester. Nedgangen i antall gudstjenester som vi har sett over tid påregnes nå å stoppe slik at antallet gudstjenester stabiliserer seg.

I lys av den negative utviklingen som vi har sett i gudstjenestedeltagelsen, er det tatt initiativ til å sette større fokus på gudstjenestedeltagelsen i bispedømmet, både for å analysere årsaker og for å finne veier som kan øke deltagelsen. Dette har allerede vært et anliggende i biskopens visitaser og i 2013 vil dette få et fokus rettet mot hele bispedømmet.

Gudstjenester utenom søn- og helligdager:

Nidaros	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antall	1.568	1.060	1.114	1.308	1.044	1.859
Deltagere	124.013	106.566	111.862	120.443	98.720	134.081
Gj.snitt	79	100	100	92	94	72

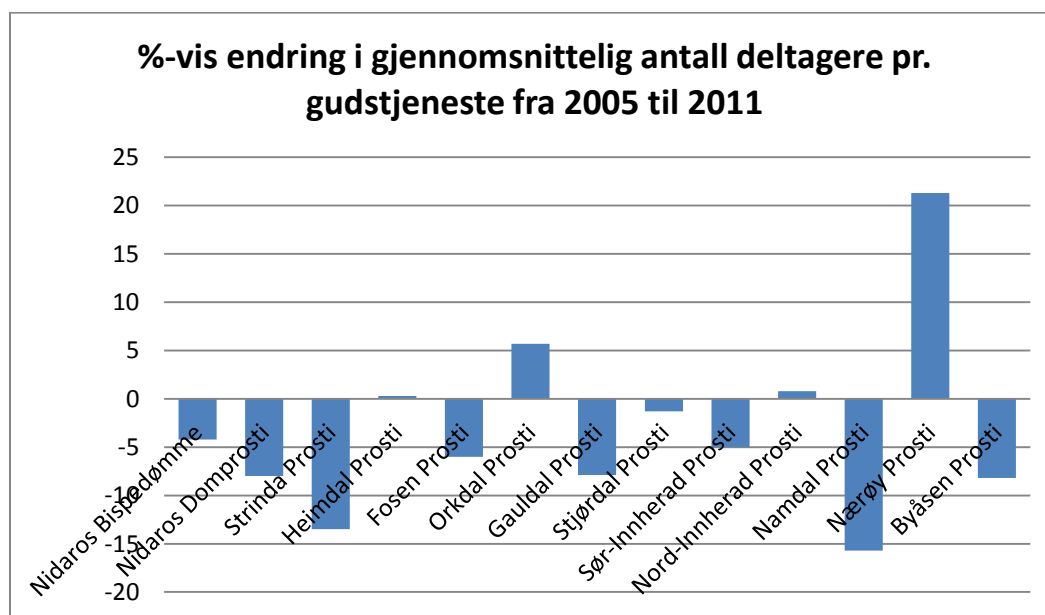
Svingningene for denne typen gudstjenester er store. Fra 2010 til 2011 er endringene betydelige både i antall gudstjenester, antall deltagere og gjennomsnitt deltagere. Hovedårsaken til dette er antallet telte gudstjenester i Nidaros domkirke og Vår Frue menighet. Noe henger ellers sammen med flere gudstjenester på ukedager i fastetiden, og dette er gudstjenester som har begrenset antall deltagere. Med 1322 forordnede gudstjenester utenom søn- og helligdager er noe av utviklingen mot flere gudstjenester på slike dager fanget opp. Men fortsatt er det rom for og ønskelig at det i menighetene initieres andre gudstjenester som supplement til de gudstjenester biskopen forordner.

Gudstjenester med nattverd:

Nidaros bispedømme	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antall gudstjenester med nattverd	2.052	2.043	2.092	2.042	2.070	2.165
Deltagere ved nattverden	65.686	61.039	63.187	61.792	59.625	65.482
Gj.snitt antall nattverddeltakere	32,0	29,9	30,2	30,3	28,8	30,2

Etter at deltakelsen ved nattverd har vært synkende har den igjen vist en liten stigning. Vi registrerer med tilfredshet en god trend både når det gjelder antallet gudstjenester med nattverd, antallet deltagere og gjennomsnittlig antall deltagere for hver gang.

Vi har ellers merket oss at utviklingen i gudstjenestelivet er noe forskjellig fra prosti til prosti. Foran ser vi at det gjennomsnittlige antall deltagere på søndagsgudstjenester fra 2006 til 2011 er redusert fra 98 til 94 deltagere. For å kunne trekke en parallell mellom prostiene er den prosentvise endring i gjennomsnittlig deltakelse et relevant tall.

De fleste prostiene bidrar til den negative trenden som er for bispedømmet som helhet. Men Orkdal og Nærøy utmerker seg ved en markert positiv %-vis endring, Nærøy med mer enn +20%. I forlengelsen av dette blir viktige spørsmål i ledelsesdialogene med prostene i Orkdal og Nærøy: Hva er det som gjør at dette prostiet har en slik positiv utvikling? Hvilke erfaringer kan overføres til andre prostier?

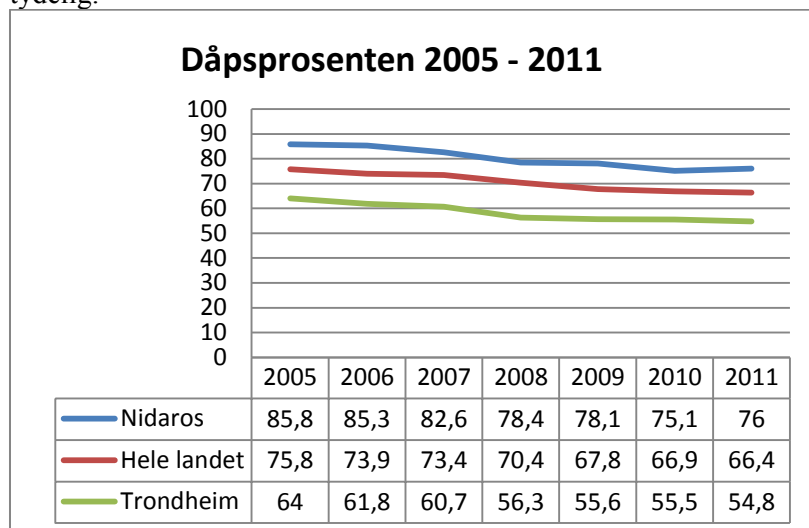
Vi vil senere i årsmeldingen komme nærmere tilbake til hvordan vi nå jobber strategisk med gudstjenesten og gudstjenestedeltakelsen.

Dåp

Antallet døpte har helt fram til 2010 vært mer enn 4000 hvert år. 2011 er det første året hvor det ble døpt færre enn 4000, i all hovedsak spebarn. I perioden registrerer vi dog at flere ungdommer lar seg døpe forut for konfirmasjon.

Nidaros	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antall døpte	4311	4151	4130	4135	4031	3890

Andelen døpte av fødte har også hatt en nedadgående tendens i lang tid. Denne grafen illustrerer dette tydelig:

Fra 2005 til 2011 sank dåpsprosenten i Nidaros med nesten 10 prosentenheter til 76 %. Vi ser samme tendens i landet som helhet, men dåpsprosenten i landet som helhet er nå nede i 66 %. I Trondheim by er andelen som blir døpt sunket til 55 %.

Nedgangen i dåpsprosenten har sammenheng med sammensetningen av befolkningen, hvor blant annet flere innvandrere med annen tro eller kristen tilhørighet har betydning. Men dette forklarer ikke hele bildet. Det er all grunn til å anta at flere med etnisk norsk bakgrunn og som selv er medlemmer i vår kirke, unnlater å døpe barna sine. Det er i forhold til disse medlemmene vi som kirke har et potensial i forhold til å sørge for at dåpsprosenten ikke synker urovekkende mye.

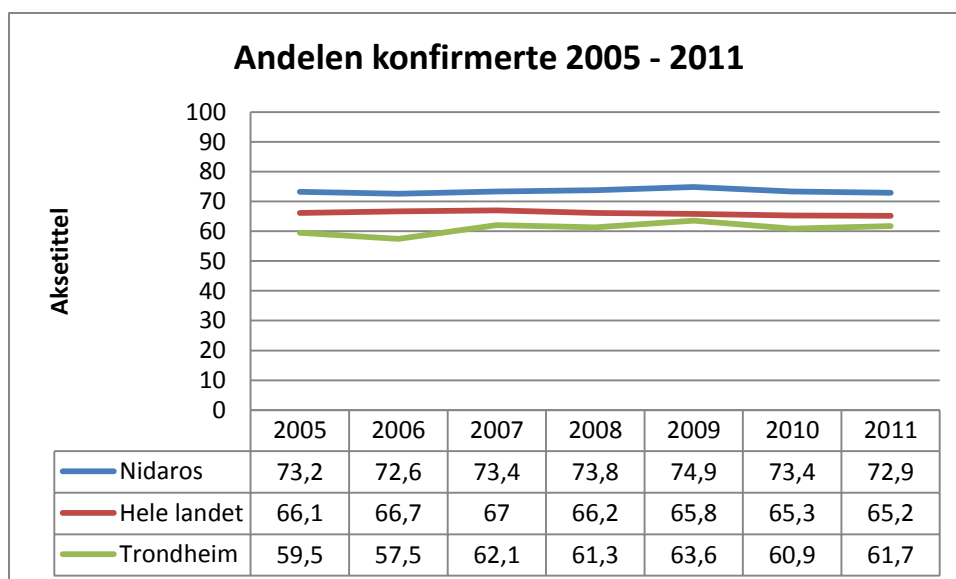
Når dåpsprosenten faller mye, påvirker dette også antallet som får del i kirkas trosopplæring. Dermed kan selve dåpstallene på sikt ha langt større konsekvenser for tilhørigheten til kirka. Det er i et langsiktig folkekirkeperspektiv grunn til å arbeide for å beholde og utvikle alle tiltak som kan bidra til at alle medlemmene i kirka lar barna sine bli døpt. Her har vi et område som roper på både gode analyser og kreative krefter.

Konfirmasjon

Antallet konfirmerte har utviklet seg slik de siste årene:

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Konfirmanter	4149	4041	4112	4249	4060	4256

Antall konfirmanter viser en utrolig stabilitet. Variasjonene har mest sammenheng med ulike størrelser på årskullene, for når vi ser på andelen konfirmerte i forhold til antallet 15-åringer får vi følgende graf som forsterker bildet av konfirmasjonens solide posisjon.

Dersom vi hadde lagt til grunn andelen av 15-åringer som står som medlemmer i Den norske kirke ville andelen vært enda større, 90%. For landet som helhet var det da ca. 88 % som valgte kirkelig konfirmasjon.

Vi vet at menighetene, gjennom både ansatte og frivillige, i flere år har arbeidet systematisk med å kvalitetssikre og utvikle konfirmasjonstilbudet. Når andelen som velger kirkelig konfirmasjon holdes så høy, er det grunn til å anta at dette til dels er en frukt av det systematiske arbeidet som er utført. Konfirmasjon er godt etablert blant bispedømmets ungdommer. Et godt rykte og menighetenes ønske om å satse på denne målgruppen gjør utslag i god oppslutning. Den nasjonale konfirmantbrosjyren som kommer i postkassa til alle landets 14-åringer, supplerer informasjon fra lokal menighet.

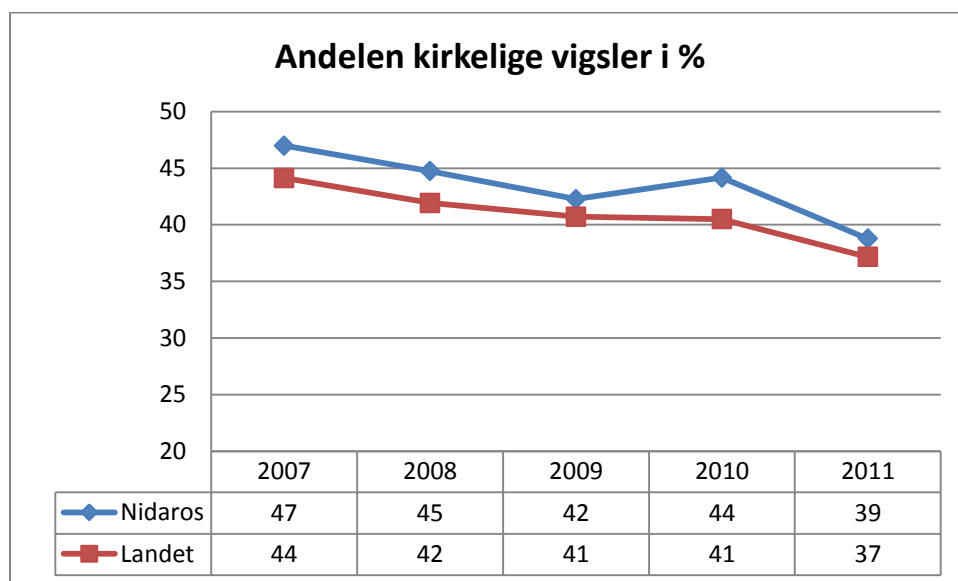
Vielser

Antallet kirkelige vigslar viser en betydelig nedgang:

	2008	2009	2010	2011	Endring i % 2008-2011
Nidaros	992	837	867	726	- 27 %
Alle kirkelige vigslar	10536	10009	9594	8598	- 18 %
Alle inngåtte ekteskap total	25125	24582	23577	23135	- 8 %

Her ser vi en dramatisk reduksjon fra 992 vielser i 2008 til 726 vielser i 2011. Også i landet som helhet er det en betydelig nedgang i antallet kirkelige vielser. Antallet inngåtte ekteskap viser også en nedgang, men den er ikke så stor.

Følgende graf illustrerer at andelen kirkelige vigsler viser en tydelig synkende tendens:

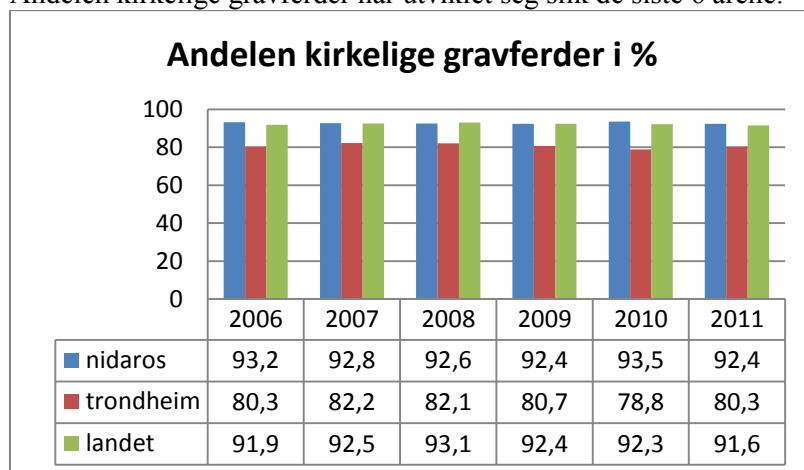

I 2011 var det under 40 % av de som giftet seg som valgte kirkelig bryllup, det være seg både i Nidaros og i landet som helhet.

Utviklingen og status er med andre ord ikke særlig gunstig. En vil i prostemøtene analysere hva grunnene kan være, feks. se på om vi har en for restriktiv praksis mht sted for vigsel. Et inntrykk er at det er flere store bryllupsfester enn for noen år tilbake. Det er dyrt og mange ønsker det enklere. Hvordan kommuniserer vi at kirkelig vigsel også kan gjøres enkelt? Vi registrerer også at spørsmål om kirkelig vigsel er reist i ulike sammenhenger og med ulike innfallsvinkler i det siste, dels internt i kirken knyttet til ekteskapsinngåelse/forbønn for personer av samme kjønn og dels i NOU 2013:1: Det livssyns åpne samfunn. Her står vi foran viktige samtaler hvor det enda er for tidlig å trekke konklusjoner.

Begravelser

Andelen kirkelige gravferder har utviklet seg slik de siste 6 årene:

Her er det ingen store utslag. Som vi ser holder andelen kirkelige gravferder seg stabilt i overkant av 90 % både i Nidaros og i landet som helhet. I Trondheim ligger andelen vesentlig lavere, på om lag 80 %.

Når kirka ved sine ordninger og sine ansatte møter de sørgende etter dødsfall er dette møter som har stor betydning for menneskene det gjelder, både i den aktuelle sorgprosessen og for tiden som ligger foran. Pårørendes opplevelse og erfaring påvirker kirkas omdømme. Samtidig er det også andre aktører som virker inn på hvordan de pårørende opplever seg ivaretatt og som er med på å tilrettelegge

for hvilken plass kirka får knyttet til gravferd. Dette gjelder særlig begravelserbyråene som ofte er de som først møter de pårørende og som gjennom det legger viktige premisser.

I Trondheim erfarer vi at medlemmer i vår kirke i økende grad gjør bruk av private/ livssynsåpne seremonirom i stedet for bruk av kirkerom eller gravkapell ved begravelse. Denne utviklingen kan ha flere årsaker. Uansett vil den på sikt kunne påvirke den plass kirka har i folks bevissthet og vi vil ha særlig oppmerksomhet mot denne utviklingen.

En annen erfaring vi gjør oss er at de rammer for liturgi, herunder musikk, som vår kirke ofte setter ved begravelse, i økende grad ikke imøtekommer alle behov. Flere ønsker å ha som en del av seremonien elementer som er vanskelig å forene med kirkas liturgi. Noen velger da personlig utformede seremonier uten prest. Vi er her i berøring med regjeringens nettside om livssynsåpne seremoni ved livets slutt. For de som ikke har tilknytning til et trossamfunn eller andre som ivaretar slike seremonier, er dette en god mulighet. Men hvis dette også blir valget for kirkens medlemmer fordi våre liturgier/musikk ikke gir tilstrekkelig åpning for ønskede elementer i seremonien, representerer dette en utfordring vi som kirke bør møte på en fleksibel måte.

Selv om andelen kirkelige gravferder er høy har vi med disse erfaringene ønsket å peke på at vi også på dette området møter noen utfordringer vi som kirkesamfunn må ta på alvor.

2. GUDSTJENESTELIV

«Kirkens gudstjenesteliv skal fornyes slik at det gir rom for større fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring»

Resultatmål	Indikatorer
Øke gudstjenestedeltakelsen	Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på søn- og hellidager Antall lokale ordninger godkjent av biskopen

Gudstjenestedeltakelse

Som vi allerede har vært inne på i innledningen av årsmeldingen, viser statistikken en nedgang i antall gudstjenestedeltakere. Nidaros biskop og bispedømmeråd ser med bekymring på dette. Selv om det er usikkerhetsmomenter knyttet til tallene, er trenden tydelig. Vi jobber med en kvalitetssikring ved å sikre gode rutiner for telling av deltagere på kirkelige arrangement, øke bevisstheten i menighetene om å fremskaffe riktige tall og bruke den kirkelige årsstatistikken.

Nidaros biskop og bispedømmeråd har satt ord på følgende problemstillinger:

- Det har vært flere år med lange perioder med vakanser i noen sokn. Omfattende vikarordninger kan ha negativ innflytelse på gudstjenestedeltakelsen.
- Ny gudstjenesteforordning ble innført i 2010/11. Den ble ordnet i henhold til aktuelle presteressurser i det enkelte sokn. Det medførte en nedjustering av antall gudstjenester i svært mange sokn som kan resultere i en nedgang i gudstjenestedeltakelsen.
- Mange lever i «krevende systemer» både i arbeid og privat, som fører til endret måte å organisere livet på. Krevende ukedager fører til behov for hvile og rekreasjon i helgene, som i praksis er annerledes organisert enn vår tradisjonelle forståelse av «å helligholde hviledagen».
- Gudstjenesterytmen forteller hvor regelmessig en går til gudstjeneste. Noen er i kirka hver søndag, noen sjeldnere, noen bare ved dåp og begravelse, noen ved trosopplæringstiltakene til sine barn. Ser vi en mer mangfoldig gudstjenesterytme blant folk på grunn av endret livsrytme? Vår målsetting er å øke folks gudstjenesterytme.

Gudstjenestereformen som ble iverksatt 1.søndag i advent, har satt i gang nyttige prosesser i menighetene med gudstjenesten på dagsorden. Menigheteten har blitt utfordret til å tenke gjennom: Hvordan er gudstjenesten integrert i lokalsamfunnet? Hvilke grep må gjøres for å involvere enda flere frivillige i gudstjenestearbeidet? Hva skal til for at flere får et eierskap og tilhørighet til det lokale gudstjenestelivet? I hvor stor grad er diakoni og det kristne fellesskapet løftet frem? På hvilken måte er trosopplæring/barn og unge tydelig tilstede i menighetens gudstjenester? Er «det usynlige sakrament» (musikk/kultur/sang/kunst) lett tilgjengelig?

Det er gledelig og viktig å nevne at noen menigheter i bispedømmet opplever oppgang i gudstjenestedeltagelsen. Her er det naturlig å se nærmere på årsakene med sikte på å overføre deres positive erfaringer til andre menigheter.

Innføring av gudstjenestereformen – lokale ordninger

Nidaros biskop/preses har godkjent lokale grunnordninger i 95 av bispedømmets 135 sokn (70%).

Prostivis fordeling av godkjente gudstjenesteordninger i Nidaros i løpet av 2012:

	Antall godkjent/totaltall sokn	Avvik
Nidaros domprosti	4 / 4	0
Strinda prosti	6 / 8	-2
Heimdal prosti	6 / 6	0
Byåsen prosti	3 / 3	0
Fosen prosti	11 / 14	-3
Orkdal prosti	15 / 19	-4
Gauldal prosti	21 / 21	0
Stjørdal prosti	9 / 9	0
Sør-Innherad prosti	7 / 12	-5
Nord-Innherad prosti	8 / 17	-9
Namdal prosti	0 / 16	-16
Nærøy prosti	5 / 6	-1

I de aller fleste prostiene er prosessene godt gjennomført. Der det i løpet av høsten 2012 har vært meldt fra til prostene om behov for ytterligere tid til å gjennomføre demokratisk forankrede prosesser, har biskop og bispedømmerådets holdning i samråd med prostene vært, at det er viktigere at den endelige vedtatte ordning blir lokalt tilstrekkelig forankret, enn at tidsfristen til 1. søndag i advent overholdes. Namdal prosti har bedt om utsettelse til prosessen.

Samlet sett er de ytre forholdene lagt til rette for at alle menighetsråd skulle kunne ha vedtatte lokale grunnordninger til første søndag i advent. Det er gjennomført menighetsråds kurs i alle prostier i løpet av vinteren 2012, skriv og utarbeidet informasjon fra sentralkirkelig hold er formidlet. Faktorer som vakanser/permisjoner i nøkkelstillinger og en viss grad av reformtrettighet på lokalplanet har spilt en rolle på de steder der det ikke har latt seg gjøre å holde fristen.

Flere proster melder om at innføring av ny liturgi er krevende. I reformen som har som mål å involvere menigheten er det særlig i oppstartfasen, et stort behov for prester og kantorers kompetanse. Arbeidet knyttet til å skaffe og involvere frivillige meldes som inspirerende og nyttig for de fleste, som en utfordring for andre. Enkelte menighetsmedlemmer føler seg fremmedgjort og er usikker på den nye liturgien. Det blir interessant å følge dette framover, ikke minst i lys av gudstjenestedeltakelsen.

3. TROSOPPLÆRING

«Trosopplæringsreformen skal videreføres, med sikte på å utvikle et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud for alle døpte mellom 0-18 år»

Resultatmål	Indikatorer
Utbredelsen av trosopplæringsreformen	Andel menigheter som er tilført trosopplæringsmidler i 2012

Andelen menigheter som er tilført trosopplæringsmidler er uendret. Nidaros bispedømme fikk dessverre ikke nye prostier med i reformen i 2012. 76 av 136 (56%) menigheter i bispedømmet mottar trosopplæringsmidler. De fordeler seg slik: 27 i driftsfasen, 40 i gjennomføringsfasen og 8 i mellomfasen, i tillegg til samisk menighet i sørsamisk område. 60 menigheter er helt uten trosopplæringsmidler.

Resultatindikatorer	Nidaros 2012	Gjennomsnitt alle BD 2012
Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som er i <i>gjennomføringsfasen</i>	181	215

Det gjennomsnittlige antall timer i godkjente planer for Nidaros bispedømme er 269 timer. Gjennomsnittlig antall *gjennomførte* timer i 2012 er 181 timer. Landsgjennomsnittet er 298 planlagte timer og 215 gjennomførte timer. Nidaros bispedømme ligger under landsgjennomsnittet på begge. Noe av dette skyldes rapporteringsfeil, men årsaken er i større grad at det tar tid for menighetene å bygge opp lokale trosopplæringstilbud. Ved godkjenning av planer legger vi vekt på at planene er realistiske i forhold til menighetens ressurser. Det er betydelige variasjoner i tilgjengelige ressurser for menighetene. Det gjelder f.eks. hvor mange frivillige som engasjerer seg, og hvor mange kontinuerlige tiltak menigheten eller kristne organisasjoner tilbyr i nærmiljøet. Der det tidligere har vært arbeid for barn og unge av kirka eller organisasjonene, er «alle» med på dette, og disse tiltakene kan lett innpasses i planen. Der det ikke er noe slikt å bygge på, blir det få trosopplæringstimer. Nidaros har mange slike menigheter. Geografiske forhold gir i tillegg begrensninger på hva som er praktisk mulig på små steder.

Resultatmål	Indikatorer
Oppslutningen om trosopplæringstilbudet i menighetene	Gjennomsnittlig deltakerandel ved et utvalg trosopplæringstilbud

En oversikt over oppslutningen på utvalgte trosopplæringstiltak viser følgende:

Gjennomsn. deltakerandel ved et utvalg opplærings-tilbud	2011 Nidaros			2012 Nidaros			2012 Totalt, hele landet	
	Døpte i målgruppe	Deltakere	Prosent	Døpte i målgruppe	Deltakere	Prosent	Deltakere	Prosent
Dåpssamtale	1509	1482	98 %	1145	1146	100 %	9137	98 %
4 årsbok	2216	1069	48 %	1375	696	51 %	4949	45 %
Tiltak 6-åringer	1333	403	30 %	1602	286	18 %	2399	25 %
Tårnagenthelg	1270	297	23 %	803	129	16 %	1959	23 %
LysVåken	1246	314	25 %	773	146	19 %	2606	25 %
Konfirmasjon	2004	1811	90 %	2157	1949	90 %	10 530	85 %
Etter Konfirmasjon	614	70	11 %	823	142	17 %	1548	15 %
TOTALT	10192	5446	53 %	8678	4494	52 %		47 %

Til tross for en nedgang i totalsummen for deltakelse på 1 % fra 2011 til 2012, er deltakelsesprosenten likevel noe høyere i Nidaros enn landsgjennomsnittet som gikk ned ca 3% fra 2011 til 2012. Vi merker oss nedgangen i deltakelse på tiltak for 6-åringer, Tårnagent og LysVåken. Dette er nye tiltak som det tar tid å bygge opp, og det er ulikt hva som rapporteres. Bakgrunnstallene viser relativt høye tall der tiltaket for 6-åringene består i å invitere dem til kirka for å få en bok, mens der en satser på «dåpsskole» og flere samlinger, er deltakelsen lavere. Generelt gjelder at naturlige variasjoner påvirker deltakelsesprosenten, og at rapporteringen er sårbar for svingninger utløst feks av at en menighet flytter LysVåken fra desember til januar (nytt rapporteringspunkt).

For å gjøre trosopplæringsreformen kjent, ser Nidaros bispedømmeråd det som en god strategi å stimulere til at flest mulig menigheter har samme type arrangement. Restmidler fra trosopplæring i 2011 har etter søknad blitt tildelt aktuelle menigheter med kr. 3000 pr arrangement til bruk i 2012. Menigheter uten trosopplæringsmidler ble prioritert. Resultatet viser:

	Antall arrangement	Deltakere
LysVåken	35	642
Tårnagent	30	480

Fordeling av midlene viser god effekt og gir inspirasjon til å komme i gang med trosopplæringstiltak.

Resultatmål	Indikatorer
Antall menigheter som har fått godkjent plan	Antall godkjente planer
46	35

Alle de 19 menighetene som skulle få godkjente planer i 2012, har fått det. Det er godkjent 35 planer for 46 menigheter i Nidaros bispedømme. Det skyldes at noen menigheter leverer felles plan. Planene er godkjent for 2 eller 4 år. Det er gjort for å sikre fortsatt tett kontakt med menighetene om videreutviklingen av trosopplæringsreformen. Planene som er godkjent for 2 år har som oftest mangler knyttet til antall timer.

Erfaringer fra arbeidet med trosopplæring:

Trosopplæringsmidlene tildeles i forhold til antall barn. Mange menigheter / fellestrådsområder har store avstander og få barn. Trosopplæring for barn og unge er avhengig av relasjoner. Det er krevende å finne gode lokale krefter som kan stå lenge i en liten prosentstilling og har ønsket kompetanse. Det er tilsvarende krevende å få en i hel stilling til å rekke over et så stort område som det nødvendiggjør. Geografiske avstander er til dels et hinder for samarbeid mellom menighetene om trosopplæringstiltak. Når det er sagt, har vi mange fantastiske ansatte og frivillige som gjør mer enn det kan forventes av dem. Det gir god trosopplæring for barn og unge i bispedømmet. Det er behov for fortsatt oppmerksomhet på rapporteringsrutinene med sikte på kvalitetssikring. Av bispedømmets kompetansehevede tiltak og arbeid mot menighetene knyttet til trosopplæringsreformen nevnes:

- Gjennomføring av årsrapporteringssamtaler med alle menigheter i mellom- og gjennomføringsfasen
- Råd og faglig veiledning til menighetene, her er terskelen lav for menighetene til å ta kontakt
- Fagdag i Oslo før trosopplæringskonferansen på Lillestrøm for alle menigheter med og uten tilskudd.
- Støtte til deltakelse på trosopplæringskonferansen på Lillestrøm for menigheter uten trosopplæringsmidler
- Fagdag/motivasjonssamling for menigheter med og uten trosopplæringsmidler som gjennomfører breddetiltak
- Medutgivelse av bladet «Konfirmant 2012» til alle 8. klassinger i bispedømmet
- Seminar på Stiftsdagene 2012 spesielt rettet mot ansatte i trosopplæring
- Samling med biskopen for alle ansatte som arbeider med barn og unge i menighetene, tema: Barn og unge i gudstjenesten
- Fagdag for 14 nytilsatte trosopplæringsmedarbeidere

Som i 2011 ble det i samarbeid med Olavsfestdagene (OFD) utviklet et tilbud for barn med tydelig forankring i kirkas budskap. « Fortellinger i krypten» samlet 110 deltakere fordelt på 5 arrangement. Samarbeidet med OFD videreføres i 2013 med tema: pilegrimsvandring for barn og bibelfortellinger.

4. DIAKONI

«Menighetens diakonale omsorgstjeneste skal styrkes, slik at den kommer til uttrykk gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet»

I Nidaros ytes det tilskudd til 13 diakonstillinger i tillegg til en hel diakonal stilling i samisk menighet i sørsamisk område. Retningslinjene for tildeling ble laget i 2002. Det er et mål å få revidert disse i 2013.

Flere av menighetene som mottar tilskudd melder at det er utfordrende å skaffe den lokale delen av økonomien. Bispedømmerådet har nylig fått en gledelig melding om at en diakonstilling som for en tid siden ble strøket i kommunens budsjett, nå er tatt inn på nytt. Et viktig arbeid under visitas i 2012 og henvisning til samhandlingsreformen og ny Folkehelselov har vært viktig i dette arbeidet.

Kirkemøtet har satt følgende mål, jfr.KM 9/11 Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster:

- *Innen 2015 må det innenfor alle prostier være minst en diakonstilling. I prostier med betydelig geografisk avstand eller med høyt folketall, bør det på dette tidspunkt være flere diakonstillinger*
- *På sikt må alle menigheter enten ha diakonstilling eller tilgang på diakonal kompetanse*

Som et ledd i å nå Kirkemøtets mål har vi i Nidaros satt i gang en prosess i samarbeid med Det norske diakonforbund, Nidaros Stift samt kirkevergen i Trondheim, for å legge til rette for en fagdag høsten 2013. På denne fagdagen vil vi jobbe med Plan for diakoni, hvordan vi kan utvikle de diakonstillingene vi allerede har, samt jobbe for nye stillinger.

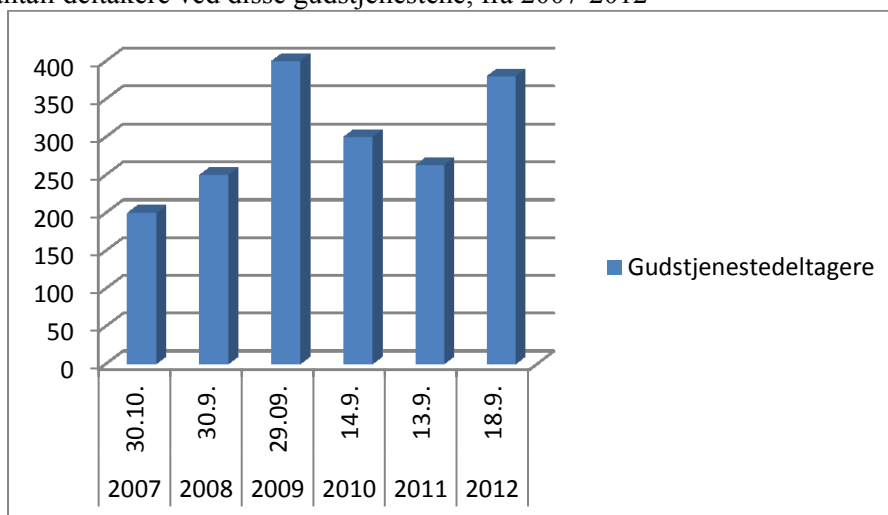
Fagsamlinger for diakoner og diakonimedarbeidere har i 2012 hatt særlig fokus på gudstjenestereformen.

61 sokn i Nidaros bispedømme har diakonal betjening. 67 sokn (50%) har lokale diakoniplaner.

Det var ved utgangen av året elleve «grønne menigheter» i Nidaros – en økning på to fra 2011. Kirkemøtet har satt mål om en dobling av antallet grønne menigheter i løpet av 2013. Nidaros har en ressursgruppe som jobber med bærekraft og utvikling, samt å øke antall grønne menigheter. Ressursgruppen jobber særlig med Klimavalg 2013. I 2012 arrangerte ressursgruppen en inspirasjonssamling hvor representanter fra menigheter som allerede er «grønne» ble invitert sammen med utvalgte menigheter som var i gang med arbeidet med å bli grønne. Samlingen ble finansiert av Trondheim kommune og Den norske kirkes nord-sør informasjon (KUI). Flere menigheter er i gang med å bli grønne etter denne samlingen.

For niende gang ble det i 2012 arrangert Høsttakkefest og gudstjeneste i Nidarosdomen, etterfulgt av kirkekaffe i Øysteinsalen. 380 personer deltok på årets gudstjeneste. Tall fra de siste seks årene viser at dette er en viktig gudstjeneste for en stor gruppe utviklingshemmede. I 2013 ser vi fram til 10-års jubileum for denne gudstjenesten!

Tabellen viser antall deltakere ved disse gudstjenestene, fra 2007-2012

5. KIRKE OG KULTUR

«Kirken skal videreutvikle og styrke sin rolle som kulturformidler, ved å satse på bredde, kvalitet og samspill mellom amatører og profesjonelle aktører»

Resultatmål	Indikatorer
Initiere samarbeid mellom kirken og kulturlivet for øvrig	<i>Innvilgede tilskudd til kulturprosjekter i menighetene</i>
Bygge kirkelig kulturkompetanse, utvikle og videreformidle spisskompetanse	<i>Antall nye samarbeidstiltak</i>
Øke og fremme bred kirkelig kulturkompetanse	<i>Antall deltakere på kompetansehevende</i>

15 kulturprosjekter i menighetene i Nidaros har totalt fått innvilget 1.668.000 kr i 2012. Dette gjelder bare de prosjekter som bispedømmerrådet har vært involvert i. Hvor mange tiltak som menighetene har søkt om utenom dette, har vi ikke statistikk over.

Det er gjennomført 6 kompetansehevende tiltak i 2012, med 110 deltagere. På seminarene har vi videreført satsningen på søknadsprosedyren; «Hvor søke, hvordan skrive gode søknader og hvordan lage et godt og vellykket arrangement?». To seminarer med stemmebruk og formidling som tema, ble avholdt med profesjonell assistanse, og med støtte fra Musikk og Ungdoms «Sangløftet». Kurset var et tilbud til alle kirkelig ansatte i Nidaros bispedømme

I samarbeid mellom kirken og kulturlivet har det i 2012 vært fokus på samarbeid med NTNU/Musikk, kommunale kulturskoler, Trøndelag Teater, Olavshallen og Trondheim symfoniorkester. Samarbeidet gjelder i særlig grad å nyttiggjøre seg kulturelle innslag i gudstjenester. 2012 ble brukt til planlegging av et nytt prosjekt knyttet til gudstjenestereformen. I januar 2013 starter en systematisk prøveordning med Trondheim Kommunale Kulturskole, om medvirkning av kulturskoleelever i samtlige hovedgudstjenester i 3 menigheter i Trondheim. Dette bl.a. for å gi gudstjenesten en utvidet estetisk dimensjon. Et delmål er å trekke flere folk til gudstjenesten. Vi vil i årsrapporten for 2013 komme nærmere tilbake til dette.

Olavsfestdagene i Trondheim, Stiklestad nasjonale kultursenter og Falstadsenteret i Nord-Trøndelag er de største aktørene i samarbeidet mellom kirka i Nidaros og kulturlivet. Samarbeidet med Olavsfestdagene er betydelig. Med sitt mangfold av gudstjenester, samt kultur- og

konsertervirksomheten i kirkehus, i byrom og mange andre konsertarenaer, ble det også i 2012 skapt viktige møteplasser for folk under Olavsfestdagene.

Det årvisse folkemøtet foran domkirkens vestfront, er en del av vår aktuelle verdidebatt i forbindelse med Olsok-feiringen. Folkemøtet utvikles i samarbeid mellom Nidaros bispedømmeråd,

Olavsfestdagene, NRK og Adresseavisen, samt Stiklestad nasjonale kultursenter. Tema de to siste årene har vært « Barns oppvekstvilkår i Norge» (2011) og «Rettferdighet» (2012).

Bispedømmekontoret har også hatt et nært samarbeid med reformasjonsprosjektet på Ørlandet, spesielt knyttet til en planlagt gjenoppførelse av Henrik Ibsens teaterstykke « Fru Inger til Austråt» i 2014.

Mangfoldet i kulturarbeidet kommer til uttrykk gjennom den aktivitet som skjer i menighetene gjennom hele året. For 2009, 2010 og 2011 tar vi her med følgende fra den kirkelige statistikken for hele bispedømmet:

Antall tiltak og deltagere	antall	deltagere	antall	deltagere	antall	deltagere
Gjelder år:	2009	2009	2010	2010	2011	2011
Samlet antall kulturtiltak i menighetene	1149		1135		994	
Delt. på konserter i regi av menighetene		127672		135640		127492
Delt. på andre kulturtiltak i kirkene		21766		24353		37938
Korgrupper for barn og unge i kirkelig regi, , antall og medlemmer	77	1653	136	2791	64	1376

Vi ser at antallet deltagere på konserter i regi « av andre» i kirken i Nidaros har økt betydelig. Vi tror at oppmerksomheten omkring « kirke og kultur» både generelt i samfunnet, og de tiltak som er gjennomført fra bispedømmets side har medvirket til dette.

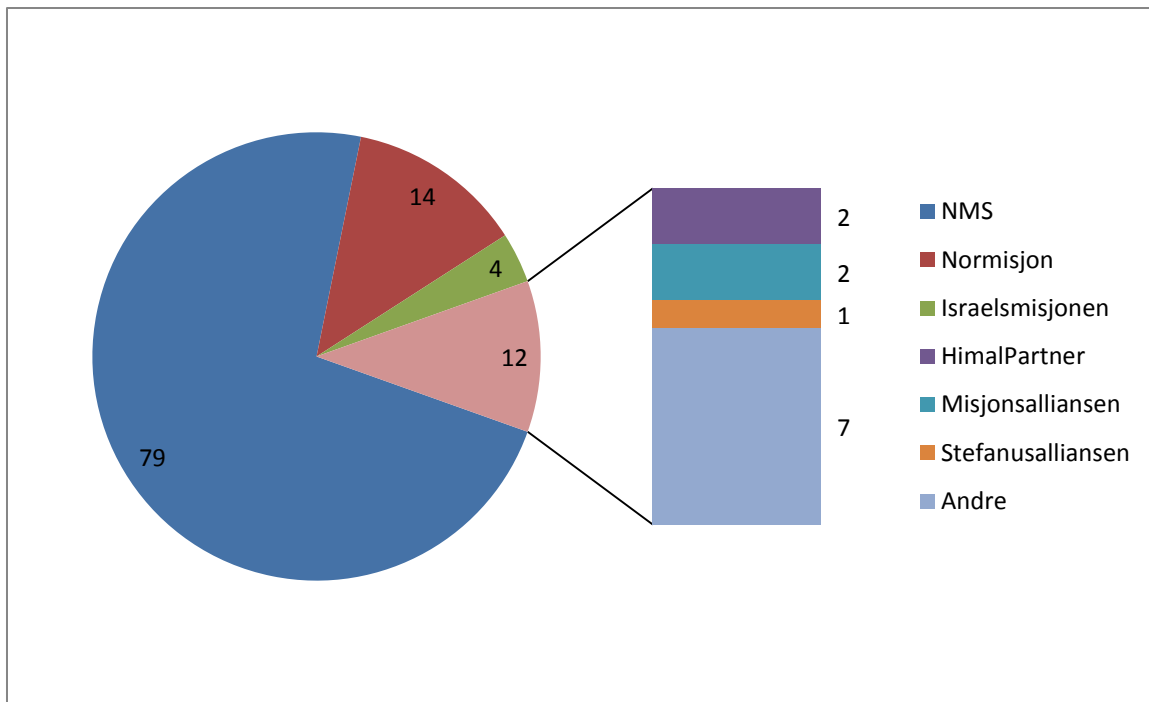
Vi ser samtidig at antallet barnekor, samt antall medlemmer i disse, igjen har opplevd en ikke uvesentlig nedgang i 2011 etter en oppgang i 2010. Dette har vi ikke noen entydig forklaring på, men nedgangen kan bl.a. skyldes en vesentlig stigning i engasjementet for nykommeren «soul children-korene», hvorav bare noen få er registrert i kirkelig regi.

Misjon, økumenikk, vennskap og undervisning – i tråd med hovedmålet og strategiplanen

SMM – Samarbeid Menighet og Misjon

Samarbeidet mellom misjonsorganisasjonene og bispedømmerådet er ført videre ved stillingen som misjonsrådgiver. Fra 2012 er Stefanusalliansen (tidligere Norsk Misjon i Øst) kommet til SMM-fellesskapet.

Ved årets utgang var det 109 misjonsavtaler i funksjon (102 i 2011), fordelt på 103 menigheter (98 i 2011). Dette er 76 % av bispedømmets menigheter. Fordelingen mellom de sju organisasjonene i SMM er slik (Areopagos har ingen misjonsavtale):

Evaluering av misjonsavtalene med menighetene skjer nå med større regelmessighet. Det fører til økt bevissthet om avtalen i menighetsrådet. Av og til bestemmer menigheten seg for å skifte avtale, enten innen samme organisasjon eller de bytter til en annen organisasjon.

Det er en kontinuerlig utfordring å få misjonsavtalene bedre integrert i menighetens liv som helhet, som f.eks. i trosopplæring.

Bispedømmets misjonsaksjon "Lys til verden" hadde tema "Fremtid og håp" i 2012. Som forrige år deltok ca 45 menigheter. Resultatet for aksjonen ble på 120 000 kr, en økning på 18 % fra forrige år. Det kan vi tolke som en generell økning i giverbeløp pr kirkeoffer. Alle SMM-organisasjonene bidrar med sitt prosjekt i denne aksjonen.

SMM var medarrangør til to arrangement om innvandring og migrantmenigheter i tilknytning til 25-årsmarkeringen av KIA Trondheim (Kristent Interkulturelt Arbeid):

- Greiner på samme tre. Møte med kristne søsken fra forskjellig bakgrunn. Ca 100 deltakere fra ca 15 migrantmenigheter.
- Fagseminar om innvandring: Hvem gjør hva for flyktninger og asylsøkere? Ca. 40 deltakere.

SMM har gode erfaringer med å samarbeide med andre om faglige samlinger hvor misjonale tema inngår.

Under Olavsfestdagene hadde bispedømmet besøk fra vennskapskirken i Etiopia. Synodepresident Ephrem Fikru og prosjektleder Jeritu Berhanu sammen med biskop Tor Singaas. De deltok på forskjellige arrangementer i Trondheim og Stiklestad løpet av det 12 dager lange besøket.

Religionsdialog: Forum for muslimsk-kristen dialog i Trondheim har hatt 6 møter gjennom året. Dialogmøtene har snakket om ekstremisme, og kommentert aktuelle saker i media.

6. SAMISK KIRKELIV

«Samisk kirkeliv skal utvikles i pakt med samiske tradisjoner og samisk selvforståelse, som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke»

Forsøket med Samisk menighet i sørsamisk område er evaluert i 2012. Evalueringen er gjennomført i nært samarbeid med menighetsrådet, Saemien Åålmegeaerie, og hovedkonklusjonen er at forsøket har vært vellykket, og at det er svært ønskelig at dette blir en permanent ordning.

Av de utfordringer både Nidaros bispedømmeråd og Samisk kirkeråd peker på ved evalueringen, nevnes her særlig:

- sårbarheten knyttet til at daglig leder er 50% stilling
- viktigheten av å få på plass en stilling knyttet til sørsamisk språkarbeid.

Bispedømmerådet har fortsatt en forventning om at Samisk menighet i sørsamisk område blir en varig ordning, og at stillingen som daglig leder økes til 100%.

2012 har vært et viktig år for Samisk menighet/Saemien Åålmege. I årsmeldingen skriver de:
2012 har vært et år som har vist resultater fra tidligere års arbeid. 2012 var historisk med det første

konfirmanntull som nå har gjennomført samisk konfirmanntopplegg i Norge. Fire konfirmanter knelte ved alteret i Værnes kirke søndag 12. august.

Det har samtidig vært et utfordrende år fordi trosopplærer er langtidssykemeldt. Det er krevende å finne vikar. Situasjonen er delvis løst ved at daglig leder vikarierer i 50% av trosopplæringsstillingen.

Det sørsamiske språket står i fare for å utryddes. Dette er en kritisk utfordring som biskoper og bispedømmeråd tar på alvor. Sørsamepresten er frikjøpt en andel for å ivareta oversettelsesarbeid.

I 2012 ble det sendt ut brev til alle menighetene i bispedømmet fra Nidaros biskop og preses om bruk av flerspråklige uttrykk i gudstjenesten. I brevet utfordres menighetene til å ta i bruk sørsamiske ledd i de vanlige gudstjenestene. Foreløpig har få menigheter fulgt denne oppfordringen. Ett prosti melder imidlertid om at tre av kollegiets prester har deltatt på kurs i sørsamisk språk og at det jevnlig er fokus på samisk språk ved kollegiasamlinger. Tabellen viser ikke et komplett bilde, men gir et inntrykk av omfanget av sørsamiske innslag i gudstjenestene i Nidaros i 2012:

	Liturgi				Preken/tale				Språk				Til stede / Antall
	Samisk liturgi (<90% på samisk)	Samisk-norsk liturgi (50-90%)	Norsk-Samisk liturgi (10-50%)	med samisk innslag (>10%)	Tolking til samisk	Tolking til norsk	Bare samisk	Deler på samisk	Nordsamisk	Lulesamisk	Sørsamisk	Annet samisk språk	
Forordnet gudstjeneste		4	2	111							x		
Annen gudstjeneste													
Dåp		2									x		
Konfirmasjon			3								x		
Vigsel			1								x		
Gravferd			2								x		

7. ORGANISASJONSUTVIKLING OG FORNYING

«Stimulere til økt samarbeid mellom menighetene og mellom de ulike forvaltningsnivåene i kirka»

Forsøkene i Sør-Innherad prostistyre (3 fellelråd) og i Midtre Namdal kirkelige fellelråd (4 fellelråd) er videreført. Positive tilbakemeldinger fra disse forsøkene er knyttet til stordriftsfordeler for lokalkirken ved at:

- Det sikrer nødvendig kompetanse.
- Det gir bedre utnyttelse av ressurser
- Det gir bedre tjenesteyting til kirkemedlemmene.

Prostistyrets økonomiske situasjon er svært vanskelig i Sør-Innherad prostistyre, mens den rapporteres som god i Midtre Namdal kirkelige fellelråd

Det er sammenslåtte menighetsråd for soknene i følgende kommuner: Grong, Verran, Åfjord og Bjugn. Dette er en prøveordning.

I Trondheim gjennomfører Kirkelig fellestråd et omfattende organisasjonsutviklingsprosjekt. Bakgrunnen er krav fra Trondheim kommune om mer effektiv utnyttelse av ressursene. Målet har vært å stabilisere og forbedre fellestrådets økonomi, samt å frigjøre ressurser til mer målrettet arbeid i lokalmenighetene, herunder tiltak innenfor diakoni og trosopplæring. Fellestrådet melder om bedre tjenester til kirkemedlemmer gjennom sentralisering av bestilling av dåp, vielser og begravelser som også gjøres nettbasert. Bedre tjenesteyting til menighetsråd og sikring av kompetanse ved sentralisering av regnskapsføring og post-/arkivbehandling. Implementering fortsetter i 2013. Prostene gir tilbakemelding om et krevende år med mye frustrasjon knyttet til mangel på informasjon, medvirkning og eierskap hos ansatte og råd.

Ungdomsdemokrati

Ungdomsrådet har hatt 5 møter i løpet av året. Det er arrangert Ungdomsting med 34 delegater fra 19 menigheter. Hovedtema for samlingen var «Min kristne identitet».

Ungdomsrådet har hatt mye oppmerksomhet på studieturen til Nidaros' vennskapskirke i Etiopia. Rådets medlemmer som var med på turen fikk mange nye inntrykk og opplevelser som de har formidlet i forskjellige sammenhenger etterpå.

Det er stor variasjon, men enkelte prosti arbeider strategisk med å styrke oppslutningen om ungdomsdemokratiet. Det meldes om ungdomsmiljø vokst fram som følge av godt konfirmantarbeid gjennom mange år. Herfra rekrutteres ungdomsledere og utsendinger til ungdomstinget. Bispedømmerådet har gjennom kontakt med alle kirkelige ansatte som jobber med ungdom, forsøkt å bevisstgjøre de på ungdomstinget med sikte på å verve deltakere. Deltakelse på ungdomstinget etterspørres også i alle årsrapportsamtaler i trosopplæringsreformen Det gjenstår å se hvilke utslag dette gir for 2013.

8. PRESTEDEKNING OG REKRUTTERING

«Alle menigheter skal ha fast geistlig betjening, slik at tjenesten er nærværende i alle lokalsamfunn. Dette skal skje ved at prestene holder gudstjenester og forretter ved kirkelige handlinger, deltar i dåps- og konfirmasjonsundervisning, utøver sjelesorg, forestår syke- og hjemmebesøk, og ellers utfører forkynnende og menighetsbyggende arbeid.»

Mål	Styringsparameter	Indikatorer
Alle menigheter skal være betjent av en eller flere prester	Prestedekning	Antall prestestillinger
	Rekruttering	Antall ledige stillinger

Tilbakemeldingen er at alle menigheter har hatt en forsvarlig geistlig betjening i 2012. Gudstjenester, kirkelige handlinger, dåps- og konfirmantundervisning, sjelesorg, syke- og hjemmebesøk, og annen menighetsbyggende virksomhet er gjennomført.

Prestedekning

Avtalte årsverk kap 1591 i Nidaros:

2010	2011	2012
128	122	123

Tallene inkluderer menighetsprester og spesialprester. I 2012 var 111,4 faste ansatte og 11,3 midlertidig ansatte.

Bispedømmet opererer med 121 menighetsprest-stillinger, 5 spesialprestestillinger, til sammen 126 prestestillinger.

<i>Menighetsprestestillinger:</i>	
Sokneprester/kapellaner:	100
Prostiprester:	9
Proster:	12
<i>Spesialprestestillinger:</i>	
Studentprester	2
Fengselsprest (to personer)	1
Pilegrimsprest	1
Sørsameprest	1
<u>Sum</u>	<u>126</u>

Tabellen nedenfor viser hvor mange presteårsverks som det faktisk var tilsatte i:

2010	2011	2012
118	119	119

Ubesatte prestestillinger:

2010	2011	2012
8	5	5

Det er innenfor gruppen sokneprester/kapellaner at det er ubesatte stillinger.

I hovedsak løses underdekningen av prestedtjenester ved at prestene gjør tjeneste også utenfor særskilt tjenestedistrikt og ved bruk av vikartjenester.

Etatsstatistikken viser følgende bruk av ekstratjenester/vikartjenester i Nidaros i 2012:

Gudstjenester	Gravferd	Vigsel	Sum
121	135	16	272

Bare Stavanger (420) og Agder (364) gjør bruk av flere enkelttjenester enn Nidaros.

Med stor innsats av ansatte prester og god hjelp av innleide vikarer oppnådde bispedømmet at alle menigheter ble forsvarlig betjent.

Rekruttering

Utlysninger og tilsetninger

Utlyste stillinger	Gj.snitt søknader pr. stilling	Tilsetninger
16	3,3	11

Søkertilfanget til bispedømmet er generelt lavt. Dette er bekymringsfullt med hensyn til fremtidig prestedekning. Det er grunn til å sette fokus på omdømmebyggingen og de faktorer som kan bidra til at bispedømmet oppleves mer attraktivt for potensielle søkere.

Gjennomsnittlig antall søkere pr stilling i hele kirken var 7,0 og kun Sør-Hålogaland hadde dårligere søkertilfang enn oss med 2,1 i snitt.

Tall over stillinger som er utlyst flere ganger er også en indikator på rekrutteringssituasjonen. Andel stillinger som er utlyst flere ganger:

Nord-Hålogaland	59 %
Nidaros	19 %
Sør-Hålogaland	15 %
Øvrige bispedømmer	0 %

Tabellen indikerer at de tre nordligste bispedømmer har en særskilt rekrutteringsutfordring.

Alderssammensetningen i presteskaper i Nidaros er tilnærmet lik landet for øvrig.

Prestedekningen viser en stabil, men krevende situasjon med 5 ubesatte stillinger. En av disse stillingene (Høylandet) har vært ubesatt i 2 ½ år. To stillinger er i tillegg betjent av uordinerte i midlertidig engasjement. Situasjonen er sårbar og bekymringsfull. Dekningen er allikevel noe bedre enn for 2-3 år siden. Uten at det reflekteres i statistisk materiale, har vi erfart at søkermengden tok seg noe opp i løpet av høsten 2012 med bl.a. 6 søkere til Røros, 4 både til Hitra og Frosta. Det er avsatt midler til 1 signeringshonorar i 2013 og det er Namdal prosti (Høylandet) som peker seg ut som aktuelt område. Det er krevende å opprettholde ordning med signeringshonorar, da midlene må tas av ordinære driftsmidler etter at ordningen med særskilte rekrutteringstilskudd er falt bort.

Bispedømmet vil opprettholde fokuset på rekruttering til prestetjeneste og gjennomføre følgende tiltak:

- Oppfølging av studenter, besøk på fakultetene, julehilsen til sommervikarer.
- Oppfølging, samtaler og julegaver til alle VTP-studenter tilhørende Nidaros.
- Tilby sommervikariater til teologiske studenter og kandidater.
- Tilby søkere m/ektefelle besøksreiser til tjenestested.
- Tilby støtte til flytteutgifter når søker ikke har krav etter regelverket.
- Gjøre bruk av avtale om signeringshonorar.
- Ha fokus på god personaloppfølging/personaltiltak.

Bispedømmet ønsker å styrke kontakten med ungdom som ennå ikke har bestemt seg for yrkesvalg. Det er for 2013 avtalt besøk for å informere om prestetjeneste/kirkelig tjeneste til ungdom ved folkehøgskoler, utvalgte videregående skoler og ungdomsarrangementer i regi av menigheter og kristne organisasjoner.

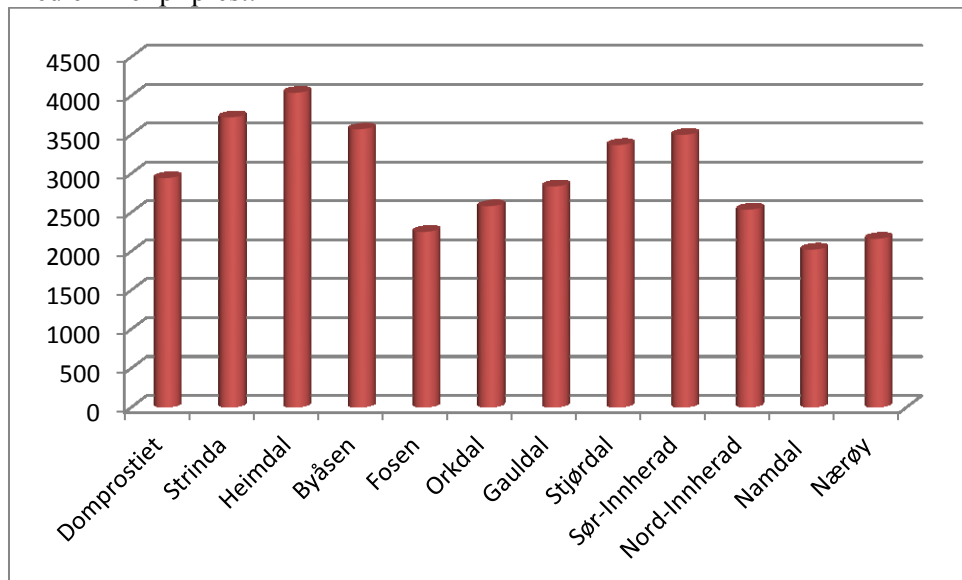
9. ORGANISERING OG LEDELSE AV PRESTETJENESTEN

«Prestetjenesten skal være tilpasset lokale forhold og utfordringer»

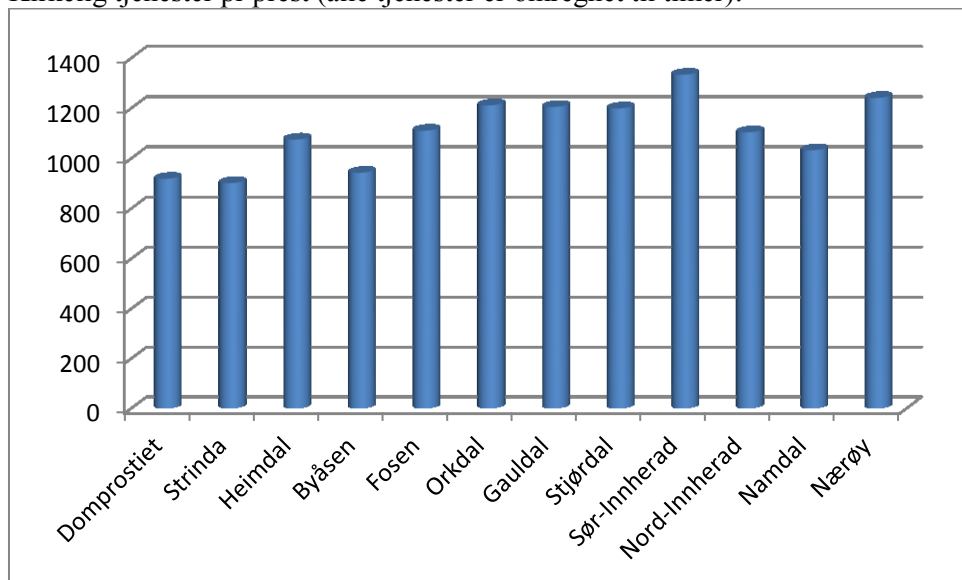
Styringsparametere	Indikatorer
Jevnere fordeling av presteressursen	Medlemmer pr prest
	Kirkelige tjenester pr prest

Bispedømmerådet vedtok i 2012 å gjennomføre en ny ressursgjennomgang av prestetjenesten i alle prostier. Gjennomgangen er fullført og skal behandles av bispedømmerådet etter at alle berørte instanser har fått dokumentet til høring våren 2013. I tillegg til de indikatorer som er berørt i dette avsnitt, inneholder ressursgjennomgangen også analyser knyttet til befolkningsutvikling og økonomi. Bispedømmerådet vil i lys av gjennomgangen og de ressurser som stilles til disposisjon, komme tilbake med oppfølgingstiltak. Dette arbeidet skal foregå i nær dialog med tilsatte og andre berørte instanser.

Medlemmer pr prest:

Kirkelig tjenester pr prest (alle tjenester er omregnet til timer):

Medlemsutvikling i prostiene:

Prostier	endring medlemmer 2006-2012
Strinda	+ 1755
Stjørdal	+ 535
Sør-Innherad	+ 36
Domprostiet, Heimdal, Byåsen, Orkdal, Gauldal, Nærøy	Mellom -128 til -393
Nord-Innherad	- 1043
Namdal	- 1057
Fosen	- 1367

Tallene reflekterer både befolkningsutvikling og opprydding i medlemsregisteret.

Fra 2006 og frem til i dag er det i Strinda prosti og Stjørdal prosti medlemstallet har økt mest. Dette henger sammen med befolkningsveksten på disse stedene.

SSØ's befolkningsframskrivninger tyder på en fortsatt sterk vekst i folketallet i Trondheim og omegn. Stortinget vedtok i 2012 å legge Forsvarets nye kampflybase til Ørlandet. Dette vil få store konsekvenser lokalt og kan bety en betydelig befolkningsøkning i området frem mot 2025. Sør-Innherad prosti har flest kirkelige tjenester pr prest. Her kan det bli aktuelt å vurdere en justering av gudstjenesteforordningen.

«Bispedømmerådet og biskopen skal ivareta god ledelse av prestedtjenesten og bidra til positivt samvirke mellom prestene, kirkens valgte organer og andre kirkelig ansatte»

Styringsparametere	Indikatorer
Styrke prostens rolle som leder av den lokale prestedtjenesten	
Tettere kollegasamarbeid og økt spesialisering	Antall prester med spesialisering
Lokale forhold og utfordringer	

Prosten som leder av den lokale prestedtjenesten

Bispedømmet ser frem til evalueringen av prostereformen som legges frem i 2013. Det blir et nyttig arbeidsredskap for å styrke prosterollen ytterligere.

- Biskopen møter alle prostene til prostemøtet 5 ganger årlig for å drøfte ledelsen av prestedtjenesten.
- Det gjennomføres ledelsesdialog med alle prostene 1 g pr år. Prosten møter biskop, stiftsdirektør og seksjonsledere for drøfting av de lokale utfordringer i prostiet. Prostene utfordres til å nyttiggjøre seg statistisk materiale, analysere utvikling og reflektere over mulige grep med sikte på en positiv utvikling i prostiet.
- Alle prostene deltar i en veiledning- og lederutviklingsgruppe som møtes 5 ganger årlig.

Samhandlingen mellom biskop – prost – administrasjon er god og avgjørende for å styrke og støtte prostene i deres ledelse av prestedtjenesten i prostiene. Prostene står i en krevende stilling og tilstrekkelig støtte og faglig oppdatering er nødvendig. De tiltak som er gjort vurderes positivt og vil bli videreført.

Kollegasamarbeid og økt spesialisering

Det legges opp til stadig større samarbeid mellom soknene innenfor prostiene. Etatsstatistikken viser at 12 prester (10 %) har fått et spesialisert ansvarsområde med oppgaver på tvers av menighetsgrenser i prostiet. Dette er flere enn i 2011.

Medarbeidersamtaler er etablert som et viktig ledelsesverktøy.

Bruken av medarbeidersamtaler er slik i prosent:

2011	2012
100 % Nidaros	98 % Nidaros
89 % Alle bispedømmer	86 % Alle bispedømmer

Prostene rapporterer om at det er et større potensial for samarbeid og spesialisering. Dette er en utvikling som går langsomt. Medarbeidersamtaler kan være en egnet arena for å stimulere til større samarbeid og bruk av spesialkompetanse.

I 2012 ble det gjennomført sokneprestkurs over to dager. Dette var første gang bispedømmet gjennomførte slikt kurs etter at de landsdekkende sokneprestkursene ble avviklet. Oppslutning (25 deltakere) og evaluering av kurset var positiv. Vi ønsker å gjennomføre sokneprestkursene jevnlig, gjerne hvert 2. år. Både for å styrke kvalitet og holde kostnadene nede, vil det bli vurdert å gjennomføre slike kurs i samarbeid med ett eller flere bispedømmer.

Nidaros har flest prostier (12) av landets bispedømmer. I andel av tilsatte menighetsprester utgjør prostene 10 %. Dette er på linje med Nord-Hålogaland og Møre, men utgjør en større andel av presteressursene enn de øvrige bispedømmer. Forholdstallet i kirken som helhet er 8 %. . En vurdering av prosti-inndeling må bygge på tjenlige enheter som både tar hensyn til ledelse av prestatjenesten og nærheten til det lokale menighetsliv. Geografi og avstand er også viktige faktorer i vurdering av inndeling. Spørsmålet må også vurderes i lys av de prosesser som skjer knyttet til endringer i relasjonen stat og kirke og dermed hvordan kirken skal organiseres.

Lokale forhold og utfordringer

Det gjøres mye godt arbeid lokalt for å svare på de utfordringer som menigheter og prostier står overfor. Gjennomgående melder prostene om at det er for lite ressurser til å gå tungt inn i oppgaver som ikke er «må-oppgaver» etter tjenesteordning for menighetsprester. Hovedinntrykket er allikevel at prestene og kirken oppleves som gode samarbeidspartnere lokalt, men med begrensede ressurser. Dette er et hovedanliggende i prostenes årsrapporter og blir gjenstand for drøftinger i ledelsesdialogen med prostene.

Hovedutfordringene for prestatjenesten er å bruke ressursene på en slik måte at kirken oppleves å være tilstede i alle lokalsamfunn og hos menneskene som bor der. Samarbeidet med de lokalkirkelige tilsatte er helt grunnleggende. Lange avstander og utstrakt bruk av vikarer er mange steder særskilte utfordringer mht tilstedeværelse og samarbeid.

Andre lokale forhold og utfordringer kan være;

- pilegrimsleder, - økumeniske samarbeidsrelasjoner, - turist/hyttkommuner, - Stiklestad og Olsokdagene, - Olavsfestdagene i Trondheim, - organisering av prestatjeneste/lokalkirken i Trondheim, - Austrått og reformasjonsjubileet, - sørsamisk befolkning etc.

10. PRESTENES ARBEIDSVILKÅR OG KOMPETANSEUTVIKLING

«Prestene skal sikres gode arbeidsvilkår og stimuleres til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten»

Styringsparametere	Indikatorer
Forutsigbar arbeids- og fritid	Gj.sn. antall fridager pr prest som ikke er tatt ut
Redusert sykefravær	Sykefraværsprosenten blant prestene
HMS	
Kompetanseutvikling	Andel prester som har deltatt i etter- og videreutdanningstilbud

Arbeids- og fritid

Gjennom tydelige arbeidsplaner skal prestene sikres avtalefestede ferie og fritid og ha forutsigbarhet på arbeidstid og beredskap.

	Nidaros		Alle bispedømmer	
	2011	2012	2011	2012
Feriedager til gode	3,4	4,2	3,4	2,9
Fridager som ikke er tatt ut	1,3	0,6	3,0	3,6

Det er gledelig å registrere at tallet over ikke-uttatte fridager er halvert. Det tyder på en bedre løpende dialog mellom prost og prest. Tallet på feriedager til gode er økt noe. Det kan skyldes tilfeldig variasjon, ønske om å spare feriedager for senere uttak, eller noe økt arbeidspress som medfører vansker med å ta ut feriedagene. Det siste rimer ikke med utviklingen på uttak av fridager.

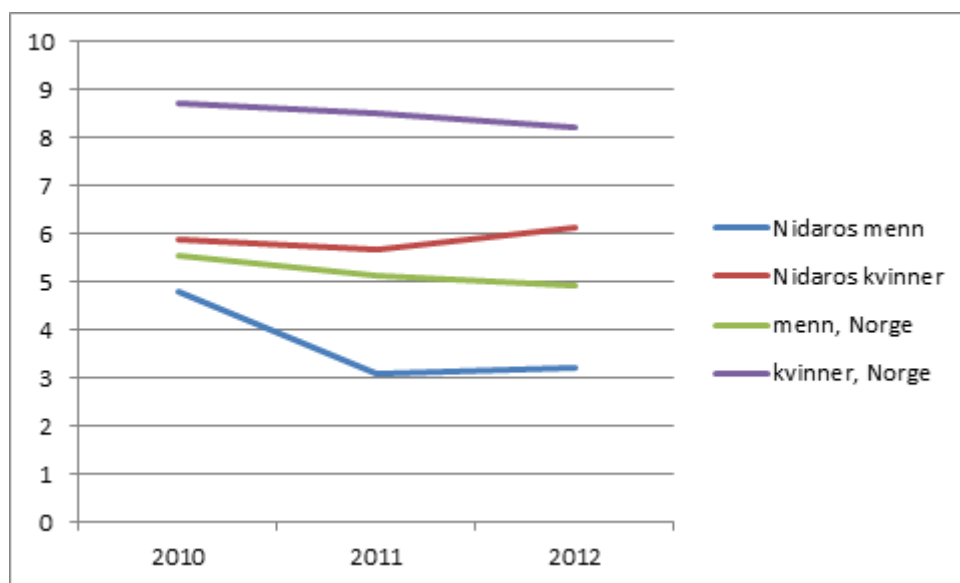
Sykefravær

	Nidaros		Alle bispedømmer	
	2012	2011	2012	2011
Egenmeldt	0,3 %		0,2 %	
Legemeldt	5,3 %		4,6 %	
Totalt sykefravær	5,6 %	4,4 %	4,8 %	4,5 %

Sykefraværet har økt med 1,2 % fra 2011 til 2012. Denne utviklingen følges med oppmerksomhet. Sykefraværet karakteriseres ikke som svært høyt, men ligger over Regionalt arbeidsmiljøutvalg (RAMU) sin målsetting på 4 %. RAMU følger opp sykemeldingsstatistikken jevnlig og det er grunn til å tro at endringene siste år er «tilfeldig» variasjon knyttet til enkelte langtidssykemeldinger. Disse følges særskilt opp av prost og personalseksjonen ved bispedømmekontoret.

Det foreligger ikke sammenliknbare tall fordelt på kjønn og år. For å få et bilde av sykefravær knyttet til kjønnsforskjeller har vi derfor valgt ut 3. kvartal som sammenlikningsgrunnlag:

	2012, 3. kvartal			2011, 3. kvartal			2010, 3. kvartal		
	Totalt	Menn	kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner
Nidaros	4,3	3,20	6,14	4,01	3,09	5,69	5,16	4,8	5,9
Nasjonale tall (SSB)	6,39	4,92	8,24	6,66	5,15	8,50	6,96	5,54	8,72

Tabellen bekrefter at sykefraværet er høyere blant kvinner enn menn, også i Nidaros. Noe kan skyldes andelen kvinner i fertil alder, evt også større omsorgsoppgaver knyttet til hjemmet. Det er vanskelig å peke på særskilte grunner knyttet til arbeidsforholdet.

HMS

Det gjennomføres årlige HMS-undersøkelser gjennom skjema som alle ansatte skal besvare. Prostrapporter er gjenstand for felles drøfting blant de ansatte i prostiene. Bispedømmets HMS-rapporter drøftes årlig i ledelsesdialogene, i prostemøtet og i RAMU.

Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) gjennomførte på oppdrag fra FAD/KA en arbeidsmiljøundersøkelse for alle tilsatte i Den norske kirke (DnK). Hovedrapporten forelå høsten 2012. En egen delrapport for ansatte i Nidaros BDR er bestilt. Oppfølging av rapporten vil skje i 2013, gjennom drøftinger i RAMU, prostemøtet og i dialog med andre kirkelige arbeidsgivere.

Hovedfunn i AFI-rapporten på nasjonalt nivå er at det er et generelt godt arbeidsmiljø i DnK, men med utfordringer knyttet til arbeidsmengde, konflikter og utbrenthet. I løpet av vinteren 2013 vil det foreligge særreporter for alle kirkelig tilsatte i Nidaros. Vi vil da få mer informasjon om de spesifikke utfordringer i Nidaros og vil gjøre nærmere vurderinger om oppfølging og eventuelle tiltak.

Kompetanseutvikling

- Arbeidsveiledning (ABV) i 2012:

	Nidaros	Alle bispedømmer
ABV-deltakere	23 – 19 % (2011: 10 %)	349 – 28 %
ABV-kompetanse (godkj veiledere)	13 – 11 %	92 – 7 %

I tillegg til tallene ovenfor gis det individuell arbeidsveiledning etter særskilt behov/ønske. Antallet varierer, anslagsvis 4-5 prester.

Arbeidsveiledningen ble endret i 2012 med oppstart av kontinuerlige tverrfaglige grupper. Det er gledelig å registrere at deltakelsen har økt, selv om vi ennå ligger under landsgjennomsnittet. Vi har berettiget håp om økt oppslutning i tiden fremover.

- Annen veiledning:

- Kollegaveiledning.

Det er innført en «lavterskel» kollegastøtteordning hvor erfarne prester brukes som veiledere. Det føres ikke statistikk over antall, men det meldes om at det jevnlig dreier seg 5-10 slike avtaler.

- Mentorordning.

Nidaros ble med i et mentorprosjekt finansiert av FAD i 2012 hvor pensjonerte prester er mentorer for nytilsatte prester og prester med utenlandsk bakgrunn. 5 slike mentoroppdrag er i funksjon.

- Prosteveiledning.

Alle prostene deltar i systematisk veiledning- og lederutviklingsgruppe.

- Åndelig veiledning.

I regi av Retreat i Nidaros tilbys det åndelig veiledning. Det utarbeides ikke statistikk for deltakelse, men gruppen rapporterer om at 10-15 prester mottar slik veiledning.

Bispedømmet tilbyr et variert veiledningstilbud som vurderes å være tilpasset behovene.

Deltakelse i etter- og videreutdanning:

	Nidaros	Alle bispedømmer
Andel prester i studier med minst 5 dagers varighet	8 %	33 %
Studiedager pr prest	6,4	7,6

Det er fremdeles en underrapportering av studiedager via Portalen fra våre ansatte. Alle prester deltar på etterutdanningsuke og stiftsdager i bispedømmet som utgjør 4 studiedager. I tillegg har alle prester avtalefestet inntil 7 studiedager. Flere prosti arrangerer studieturer og deltakelse på andre typer studieopplegg i regi av Kompetanserådet og andre kursarrangører, kommer i tillegg. Dette tilsier at det faktiske uttak av studiedager pr prest ligger godt over 10 dager.

Vi er spørrende til at det er så stor forskjell på andel prester som har deltatt i studieopplegg på minst 5 dagers varighet i Nidaros sammenliknet med landet for øvrig. Deltakelsen på kurs utlyst av Kompetanserådet, se tabellen nedenfor, indikerer at vi har deltakelse helt på linje med andre bispedømmer. Tallene for gjennomsnittlig uttak av studiedager pr prest tilsier også at vi ligger på linje med andre bispedømmer, jf tabell og tekst ovenfor.

Kurs gjennom REU-systemet:

Innvilgede søknader, sortert etter antall		
	2012	Endring 2011-2012
Nord-Hålogaland	30	+ 20
Borg	21	+ 9
Oslo	21	+ 12
Agder	19	- 4
Nidaros	13	- 2
Hamar	13	+ 2
Tunsberg	7	- 4
Møre	5	0
Sør-Hålogaland	3	- 3
Stavanger	2	- 5
Bjergvin	0	- 14
Alle	134	+ 11

Nidaros representerer ca 10 % av presteskaper i Dnk og statistikken viser at vi har 10 % av innvilgede søknader.

11. LIKESTILLING OG INKLUDERING

«Det skal legges til rette for at flere kvinner motiveres til å søke tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken»

Styringsparametere	Indikatorer
Likestilling	Andel kvinner i faste prestestillinger
	Andel kvinner i stillinger som biskop og prost
Inkludering	

Bispedømmet har en uttalt likestillingspolitikk om en balansert kjønns sammensetning i alle grupper av stillinger og ønsker å tilrettelegge for mennesker med funksjonshemming.

Følgende tiltak gjennomføres for å nå målsettingen:

- Alle stillinger lyses ut med tekst om at en søker en balansert kjønns sammensetning.
- Hensynet til likestilling skal vektlegges ved lokale lønnsforhandlinger og
- ved tildeling av studiepermisjoner/midler.

Likestilling

Kvinneandel i presteskaper

Bispedømmet	2012	2011	2008
Oslo	41,2	39,0	36,0
Nidaros	37,0	36,8	30,0
Hamar	33,1	33,6	30,0
Sør-Hålogaland	32,1	31,0	23,2
Borg	32,1	28,6	28,6
Tunsberg	26,8	25,2	20,8
Nord-Hålogaland	24,7	21,0	20,8
Agder	21,9	23,5	15,7
Møre	18,6	16,2	9,5
Bjergvin	16,6	17,1	12,4
Stavanger	14,1	14,9	14,3
Totalt	27,2	26,5	22,5

Kvinneandelen har hatt en jevn økning de senere år og nærmer seg 40 % som er en andel som brukes i samfunnet for øvrig som målsetting på likestilling.

Kvinneandel i lederstillinger (proster og biskoper):

Bispedømmer	Kvinneandel
Nidaros	30,8 %
Borg	40 %
Tunsberg	36,4 %
Alle bispedømmer	25,9 %

Nidaros har tredje størst kvinneandel i lederskapet, men noe under kvinneandelen av egne ansatte. Regnes preses med som biskop i domprostiet vil kvinneandelen bli 35,7 %.

Kvinneandel – søknader og tilsetninger

Bispedømme	Andel søknader		Andel tilsetninger	
	2012	2011	2012	2011
Nidaros	45 %	40 %	45 %	38 %
Alle bispedømmer	33 %	34 %	35 %	37 %

Andelen kvinnelige søkere og andelen kvinner som tilsettes er noe over snittet og er med å styrke en balansert kjønns sammensetning i presteskapet.

Det er en jevn økning av andelen kvinner i prestestillinger. De tiltak som er innført vurderes å være tilstrekkelig til å sikre målsettingen om balansert kjønns sammensetning i presteskapet.

Inkludering og diskriminering

- Det føres ingen statistikk over tilsatte med ulik funksjonshemming. Noen prester har tilrettelagt tjeneste på grunn av funksjonsevne.
- Diskriminering på etnisk grunnlag er ikke rapportert. 18 % av presteskapet har utenlandsk bakgrunn, men bare 1 har ikke-vestlig opprinnelse. Oppfølging med hensyn til språk og kultur gir utfordringer som det er tatt tak i. Det er gjennomført egne samlinger for prester med utenlandsk bakgrunn de siste to årene og det tilbys språkopplæring evt logoped-oppfølging ved behov.

12. FORVALTNING

«Legge til rette for en funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert forvaltning ved bispedømmerådets administrasjon»

Regnskapsresultat

Kap. 1590 Kirkelig administrasjon

For kap. 1590 post 01/02 viser regnskapsresultatet et mindreforbruk på 508.000 kr som utgjør 3,3% av samlet tildeling. Det er redegjort for dette i eget brev til departementet. Mindreforbruket er hovedsakelig lønnsrelatert og knyttet til flere stillingsmessige endringer i administrasjonen i 2012, samt sykepengerefusjoner uten at det i særlig grad er hentet inn vikarer. I tillegg er det mindreforbruk på husleie og anskaffelse ny bispekåpe (en rest ved ferdigstillelse i 2013 gjenstår).

Kap 1591 Presteskapet

For kap. 1591 viser regnskapet et mindreforbruk på kr. 1.239.665 kr som utgjør 1,5% av samlet tildeling. Det er redegjort for dette i eget brev til departementet. Det skyldes mindreforbruk på lønn og merinntekter på sykepengerefusjoner. Det har i 2012 vært stram styring for bla å dekke inn merforbruk fra 2011. Prostene har i sitt lederskap utvist stor solidaritet med bispedømmerådets føringer på restriktivt bruk av vikarer ved sykefravær, ferie, vakanser og permisjoner. Mot slutten av året oppsto en del lengre sykmeldinger uten at grepet ble slakket tilsvarende på vikarbruk.

Preses

2012 er det første hele året med preses forankret i Nidaros bispedømme. Preses utøver biskopens myndighet innenfor Nidaros domprosti og har sete i bispedømmerådet i personalsaker (tilsettinger o.a.) innenfor Domprostiet.

Preses og biskopen i Nidaros har avklart en fordeling seg i mellom, som blant annet innebærer at preses er ledende biskop i Nidarosdomen under Olsok, og dermed også kirkens ansikt utad under Olavsfestdagene.

Preses er sterkt knyttet til Bispemøtet – som ikke omtales i rapporten her. Foruten å være tilsynsbiskop i Nidaros domprosti utøver preses et eget embete som kan skje både fra Trondheim og Oslo. I løpet av 2012 har preses holdt en rekke foredrag og taler i forskjellige sammenhenger og opptrer også jevnlig i media som representant for kirken som sådan. Mye av dette blir tilrettelagt og koordinert av preses rådgiver i Nidaros.

Det arbeides med planer av nasjonal karakter som kan/skal knyttes til Nidaros, og som ytterligere kan forankre den nasjonale siden av prestetjenesten til Nidaros, men disse ble ikke realisert i 2012.

Preses har i 2012 hatt utstrakt kontakt med virksomheten i Domprostiet. Preses tilsynsoppgaver ivaretas også ved hennes rådgivers deltagelse i generelle oppgaver i Nidaros.

Ansatte

Nidaros bispedømmeråd har 20 ansatte, inkludert to biskoper, fordelt på 17,6 årsverk på bispedømmekontoret. Administrasjonen er organisert slik:

Stiftsdirektør Kristian Stendahl fratrådte etter eget ønske som direktør fra 8. juni 2012 og gikk over i seniorrådgiverstilling. Fra 8. juni 2012 og ut året var Steinar Skomedal konstituert som stiftsdirektør. Bispedømmerådet tilsatte i september 2012 Gunn Karlsaune som ny stiftsdirektør med oppstart 1. januar 2013.

Håkon Olaussen begynte som rådgiver for preses i nyopprettet stilling 1. mars 2012.

Olav Dahle Svanholm tiltrådte som rådgiver demokrati fra 1.6.2012 i 50 % stilling.

Einar Vegge sluttet som teologisk rådgiver august 2012. Han tiltrådte som pilegrimsprest fra samme tidspunkt. I forbindelse med vakanse i stillingen som pilegrimsprest ble det foretatt en stillingsgjennomgang. Dette resulterte i at stillingen, som før var organisert under Nidaros pilegrimsgård, nå er organisert under seksjon kirkeliv med seksjonsleder som stillingens nærmeste leder, dog med leder av Nidaros Pilegrimsgård som leder i det daglige arbeidet. Målsettingen er å nå mer direkte ut til menighetene i bispedømmet med pilegrimstemaet.

Pilegrimspresten er med i ressursgruppen for Retreat i Nidaros (RiN). RiN legger til rette for lokale retreatter i samarbeid med pilegrimsgården, og gir også tilbud om åndelig veiledning.

Kontorer

Bispedømmerådet har fra 2011 kontorer både i Erkebisppegården, Østfløyen og i Munkegata 2.

Kontorene er funksjonelle og gode. Selv om kvaliteten på kontorene er gode og medarbeiderne utviser

stor fleksibilitet, erfarer vi at det er en utfordring for en liten stab at den er delt (6 av 20 ansatte har kontorer i Munkegata 2). Det er et sterkt ønske å kunne samle staben i Erkebispegården igjen.

Inkluderende arbeidsliv og arbeidsmiljø

Virksomheten er IA-bedrift og har bedriftshelsetjenesteavtale med Brattøra bedriftshelsetjeneste (BBHT). Det foreligger HMS-plan som følges opp i samarbeid med verneombud og BBHT.

I 2012 ble det gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse blant de ansatte i bispedømmet i regi av Statens Arbeidsmiljøinstitutt (samme undersøkelse er gjennomført i 2008 og 2010). Rapporten er fulgt opp og det er avtalt en videre oppfølging av arbeidsmiljøet i 2013. I tillegg har vi i 2012 deltatt i undersøkelsen Arbeidsforskningsinstituttet gjennomførte på oppdrag fra FAD/KA for alle tilsatte i Dnk. Dette er omtalt i pkt. 10.

Ulykke- og katastrofeberedskap

Etter 22. juli 2011 har det vært særskilt fokus på virksomhetens evne og kompetanse til å håndtere større ulykker og katastrofer. Høsten 2011 og våren 2012 arbeidet en gruppe nedsatt av biskopen med å gjennomgå erfaringene fra 22.7. En rekke tiltak ble påpekt og iverksatt, så som bedre oversikt og kontaktinfo til alle som er proster/fung proster. Nye rutiner er innført og implementert, herunder tydeligere forventninger til hva en skal gjøre ved ulykker og nye bestemmelser vedr prester som opplever særskilte belastninger i tjenesten.

September 2012 gjennomførte Kirkerådet en nasjonal konferanse om kirkens ulykkes- og katastrofeberedskap. I november 2012 kom et revidert nasjonalt planverk. Arbeidet med å revidere bispedømmets planverk er satt i gang og forventes fullført i 2013.

Evaluering av tjenestene, brukerevaluering

Følgende brukerevalueringer ble gjennomført i 2012:

- Stiftsdagene, februar
- Etterutdanningsfeltet/REU, mai . Generelt om innretning på videre- og etterutdanningspolitikken i bispedømmet.
- Sokneprestkurs, september.
- Introduksjonsdager nytilsatte, november.
- Etterutdanningsuka, november.

Alle evalueringer ble gjennomført som elektroniske Questback-undersøkelser. Evalueringene gir oss viktig informasjon til forbedring av fremtidige arrangementer og tjenester.

Risikovurderinger

Riksrevisjonen har gjennomført revisjon av virksomheten inkludert oppfølging av økonomistyring, forvaltning og risikovurderinger. I dialogen med Riksrevisjonen er alle kommentarer imøtekommet og ingen merknader er utestående.

For 2012 ble det utarbeidet risikovurderinger for følgende områder:

- Gudstjenestereformen
- Prestedekning
- Sykefravær presteskapet

Risikovurderingene skjerper fokus på de aktuelle områdene. Måloppnåelsen har blitt bedre og det har bidratt til å unngå kritiske situasjoner. På aktuelle steder er risikovurderingene kommentert.

For 2013 er det utarbeidet risikovurderinger for følgende områder:

- Prestedekning
- Sykefravær – omfang, oppfølging m.v.
- Forvaltning av trosopplæringsmidler
- Budsjettstyring

Grønn stat – grønne menigheter

Arbeidet med såkalte grønne menigheter er omtalt i årsrapportens pkt. 4 Diakoni. Nidaros bispedømmeråd er fortsatt sertifisert som Miljøfyrtårn. Sertifiseringen inneholder krav om oppfølging og rapportering. Dette oppfyller statlige krav om «Grønt kontor».

IKT

Elektroniske datatjenester har vært levert av IT-enheten/Opplysningsvesenets fond (OVF) på oppdrag av departementet. Denne ordningen ble avvirket pr 31.12.2012. Kirkerådet har fra 2013 ansvar for å tilby tilsvarende tjenester til bispedømmerådene. En medarbeider på bispekontoret har vært frikjøpt i 40% stilling av Departementet til drift av IT-enheten. Denne frikjøpsavtalen ble avvirket ved utgangen av 2012.

Tilskuddsforvaltning

Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål

Bispedømmerådet mottok 43 søknader med en samlet søknadssum på kr 2 093.100.

De innvilgede søknadene fordelte seg slik:

Satsingsområde	Antall prosjekter innvilget	Beløp innvilget
Samisk kirkeliv	2	20 000
Gudstjenesteliv	4	130 000
Barn og unge	9	228 000
Kirkemusikk og kultur	2	35 000
Diakoni	5	125 660
Misjonsrådgiver	1	124 000
Vennskapsrelasjoner	4	80 000
Administrasjonsutgifter		40 000
SUM	27	742 660

Både antall søknader og samlet søknadssum har steget litt de siste årene:

År	Antall søknader	Total søknadssum
2013	45	2.277 000
2012	43	2.073 100
2011	37	1.987 425
2010	33	2.156 691
2009	33	2.090 156
2008	33	1.757 784
2007	34	1.728 550
2006	39	2.237 621

Søknadssummen er tre ganger så stor som tildelingen. Det nødvendiggjør en vurdering av om noen få prosjekter skal støttes fullt ut, eller om midlene skal fordeles på flere prosjekter.

Nidaros bispedømmeråds erfaring er at OVF-midlene er en viktig ressurs når nye tiltak og prosjekter settes i verk i menighetene. Bispedømmerådet ser verdien av at små menigheter også kan få støtte til mindre prosjekter. Slike ”såkornmidler” kan vise seg å ha stor betydning uavhengig av beløpets størrelse.

Kirkerådet har gitt premisser for tildelingen, i tillegg er følgende momenter viktige for Nidaros bispedømmeråd:

- Geografisk spredning av tildelinger
- Prioritering av menigheter som sjelden søker

- Prioritering av tiltak for barn og unge i menigheter som ikke mottar trosopplæringsmidler.

Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke

Nidaros domkirke og Vår Frue menighetsråd har i 2012 mottatt 3.000.000 kr i statlig tilskudd til å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten ved Nidaros domkirke. Tilskuddet er av avgjørende betydning for at Nidaros domkirke skal fylle rollen som nasjonalhelligdom og bispedømmets hovedkirke.

Tilskuddet er forvaltet i samsvar med Stortingets forutsetninger. Bispedømmerådet har ført samtaler med menighetsrådet om hovedlinjene i forvaltning av midlene.

Hovedparten av midlene nyttes innenfor kirkemusikalsk virksomhet. Tilskuddet bidrar i vesentlig grad til at en omfattende virksomhet ved Nidaros domkirke har utviklet et høyt nivå og en stor bredde innenfor det kirkemusikalske området. Derigjennom er det etablert en beredskap av høy kvalitet for nasjonale begivenheter.

Store deler av midlene er bundet til lønnskostnader og korvirksomhet. Menighetens begrunnelse for dette er at de er avhengige av å ha faste ansatte i sentrale stillinger for å sikre den nasjonal beredskapen. Midlene dekker dirigentressurs til Nidaros domkor, Nidarosdomens oratoriekor, samt Nidarosdomens jentekor. Midlene dekker også musikkprodusent med ansvar for planlegging, søknader om ekstern støtte og gjennomføring av arrangement. Nytt i 2012 er at Kirkelig fellesråd beregner såkalte linjekostnader til dekning av pensjon/administrasjon/andel kontorhold/ lønnsutbetaling/ datatilgang m.m. for stillingene. Dette, sammen med at tilskuddet er uendret siden opprettelsen, øker andelen som går til lønn. Bispedømmerådet har bedt menighetsrådet ta dette opp med fellesrådet. En tilbakemelding på dette imøteses.

Til styrking av pilegrimsmottaket ved Nidaros domkirke dekkes engasjement av sommerprester og sekretærressurs for pilegrimsprestens virksomhet av tilskuddet. Sommeren 2012 har det vært 3 pilegrimsprester, to sommer vikarier og den ordinære pilegrimspresten.

Uten tilskuddet ville det ikke vært mulig å oppnå og opprettholde den kvalitet og det omfang som virksomheten representerer.

Tilskudd til Nidaros pilegrimsgård

Nidaros pilegrimsgård (pilegrimsgården) har i 2012 mottatt et statlig tilskudd på 1.205.000 kr. Sammen med tilskudd fra Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune i et spleiselag på 60/40/40, utgjør de offentlige tilskuddene fundamentet i driften. 2012 er det siste året Nidaros bispedømmeråd rapporterer på tilskuddet til pilegrimsgården fordi det fra 2013 overføres til Nasjonalt Pilegrimssenter som ble etablert permanent fra 1. januar 2013.

I tillegg til å være mottak for pilegrimer til Nidaros domkirke er pilegrimsgården et ressurs-, kompetanse- og retreatsenter. Det er en sentral og viktig instans innen pilegrimssatsningen lokalt, regionalt, nasjonalt, nordisk og internasjonalt.

Interessen for pilegrimsvandringer er sterkt økende. Pilegrimene besøker pilegrimsgården for å få pilegrimspassene sine stemplet, få utdelt Olavsbrevet, informasjon om vandringer eller for å besøke "Cafe Pilegrimen" sammen med andre pilegrimer. Pilegrimssesongen er lengre enn tidligere år og startet i begynnelsen av juni og pågikk til midten av september – med ett unntak; den spanske pilegrimen som trosset vær og vind og ankom pilegrimsgården i begynnelsen av januar 2013!

Generelt kan man si at skandinaviske pilegrimer vandrer i juni og juli mens øvrige utenlandske kommer i august. En tendens viser at flere ønsker å delta i Olsok feiringen 28-29.juli. Det kan man se i økningen på besøksstatistikken til Nidaros domkirke under det hellige døgnet: 10 346 besøkende i 2011 og 15 232 besøkende i 2012.

Også i 2012 blev det delt ut en spørreundersøkelse til pilegrimene ved ankomsten til Nidaros Pilegrimsgård. Brukerundersøkelsen ble tilrettelagt i samarbeid med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Den viser at de fleste vandrerne var i aldersgruppen 51-60 år og 61,3 % kom fra ikke-skandinavisk land. Den største gruppen vandrere var fra Tyskland.

Etter at St Olavsvegene har fått Europeisk Kulturveisstatus i 2010 har flere utenlandske pilegrimer funnet veien til Nidaros. De fleste pilegrimer som ikke er protestanter, er katolikker. I 2012 tok pilegrimsgården i mot 200 pilegrimer fra Spania som hadde vandret med hest og vogn.

Når pilegrimene har vandret 100km og kan vise opp stempler i pilegrimspasset på steder som de har Besøkt, har de rett til å få Olavsbrevet. Utviklingen i utdelingen av Olavsbrev viser:

2010	165 stk
2011	360 stk
2012	580 stk

Nidaros Pilegrimsgård mottar også flere grupper utenfor sesongen som ser seg selv som pilegrimer. Det kan være konfirmantgrupper som har som tema pilegrim, grupper som kommer fra Norden som pilegrimsvandrer en kortere strekning og kombinerer vandringen med en studietur til Nidaros Pilegrimsgård/Nidarosdomen.

Det arbeides kontinuerlig med å forbedre samarbeidet mellom Nidaros domkirke og Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider når det gjelder mottaket av pilegrimer. Mottaket bemannes av

frivillige og det er en utfordring å få tilstrekkelig antall frivillige som kan påta seg arbeidet med å være vertskap for pilegrimene nå de ankommer Nidaros.

En viktig del av pilegrimsmottaket er Gjestehuset, der pilegrimene kan få hvile ut etter korte eller lange dagers vandring. Her får pilegrimene treffe andre likesinnede, fortelle sin historie og meditere i det stille rommet. I 2012 hadde pilegrimene 823 gjestedøgn på Nidaros Pilegrimsgård og i 2011 var tilsvarende gjestedøgn 536.

Fra 2012 hevet Statsbygg husleien til pilegrimsgården til 954.000 kr – en økning på 754.000 kr fra 2011. Dette, sammen med at pilegrimsgården var tildelt økte oppgaver som regionalt senter uten økonomisk kompensasjon til drift, truet pilegrimsgårdens framtidige drift. Styret var avhengig av en husleiereduksjon eller økonomisk kompensasjon.

Mot slutten av året ble det avklart at Nasjonalt pilegrimssenter etableres som et permanent senter fra 1. januar 2013. En slik satsing var gledelig og kom som en viktig avklaring for pilegrimsgården. Stor var overraskelsen da departementet kort tid etter, informerte om at det statlige tilskuddet til pilegrimsgården skulle overføres det nasjonale senteret fra 2013. Spleiselaget med fylket og kommunen, og det økonomiske grunnlaget for pilegrimsgårdens drift var borte. Situasjonen var kritisk. Styret fikk massiv støtte på pilegrimsmottakets viktige funksjon og at dette måtte bestå. Det ble arbeidet parallellt med å avklare videre drift og forberede avvikling. Forhandlinger med Riksantikvaren og Statsbygg førte fram og pilegrimsgårdens drift ble sikret for 2013. Riksantikvaren overtok leieavtalen med Statsbygg fra 2013 og pilegrimsgården ble leietaker hos Riksantikvaren. Det kom til enighet med Statsbygg om husleie for 2012.

Til tross for et svært krevende år, har ansatte utvist stort engasjement, beholdt fokus og ivaretatt pilegrimene på imponerende vis.

I 2013 vil det være en prioritert oppgave – i tillegg til å avvikle en god pilegrimssesong - å avklare pilegrimsgårdens framtidige oppgaver, drift og organisering, samt pilegrimsgårdens økonomiske fundament. Dette må ses i sammenheng med det nasjonale senterets ansvar og oppgaver.

Tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk

Tilskuddene er forvaltet og utbetalt i henhold til gitte retningslinjer. Tilfredsstillende regnskapsrapporter mottas stort sett innen fristen. 23 faste diakon- og kateketstillinger og den kirkemusikalske virksomheten ved Nidaros domkirke har fått tilskudd. Et begrenset beløp, som følge av vakanse i stilling, er fordelt med tilskudd til andre diakonale tiltak i bispedømmet. Ordningen vurderes som positiv og den bidrar åpenbart til å styrke arbeidsområdene i de menighetene som får tilskudd.